Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ★ 18 февраль 1969 йил, сешанба ★ № 41 (14.204). ◆ Баҳоси 2 тийин.

Янгийўл районидаги Жданов номли колхознинг Венера Зилёева бошлиқ звеноси аъзолари бу йил гектаридан 35 центнердан «оқ олтин» етиштириш мажбуриятини олишган. Веиеранинг ўзи эса «зангори кема» бункеридан 150 тонна пахта тўкмоқчи. Ҳозир звенода кўклам экишига қизғин тайёргарлик кўриляпти. Қишлоқ хўжалик техникаси ремонти тўла тугалланди. Суратда: колхоз партия ташкилотининг секретари Угай Де-Геп В. Зилёева билан суҳбатлашмоқда.

Қ. Розиқов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЛЕНИНЧА МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

МАЖБУРИЯТЛАРНИ БАЖАРИШ — МУҚАДДАС БУРЧИМИЗ

ҲАМКОРЛИК АСОСИДА

Қурилиш ишларининг жадал боришини кўп жиҳатдан турли касбдаги бинокорларнинг ҳамкорлигига боғлиқ Тошкентдаги 1-уйсозлик комбинатининг 1-монтажлаш бошқармаси азаматлари ғайрат билан ишлаб, иморатларини тезда тиклаб пардозловчилар бригадаларига пешма-пеш топшириб турибдилар. Бошқарма Чилонзор массивидаги 21-кварталда ҳамда Қўйлиқдаги уй-жой микрорайонида иморатлар тикламоқда.

Аҳил коллектив бир ярим ойлик планни муддатидан илгари бажарди. Кейинги бир ойнинг ўзида қарийб 17 минг квадрат метр уй-жой пардозловчилар ихтиёрига топширилди. Бу, пландагига нисбатан 37,2 процент ортиқдир.

Т. Старостин, А. Костенко, С. Полтараков ўртоқлар бошлиқ бригадалар монтажлаш топшириқларини муттасил ортиғи билан бажаришга эришмоқдалар. Улар икки ойлик планни ҳам барвақт бажариш учун фидокорона меҳнат қилаётирлар.

И К К И ҲИССА КЎП

Наманган шаҳар саноат корхоналарининг коллективлари барча куч ва имкониятларини ишга солиб, беш йиллик марраларини муддатидан илгари эгаллаш учун мусобақани авж олдириб юбордилар. Шаҳардаги трансформатор заводининг меҳнаткашлари машина ва ускуналар қувватидан самарали фойдаланиб, маҳсулот ишлаб чиқаришни муттасил кўпайтиришга муваффақ бўлаётирлар.

Олинган мажбуриятга яраша баракали меҳнат қилиш натижасида трансформатор ҳамда электрокалорифер ишлаб чиқариш муттасил кўпайиб боряпти. Беш йилликнинг тўртинчи йили бир ярим ойи мобайнида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан икки ҳиссадан кўпроқ электрокалорифер ишлаб чиқарилди.

Йил охиригача пландан ташқари 50 трансформатор ва 140 электрокалорифер тайёрлаш учун курашаётган завод коллективи ҳозирнинг ўзидаёқ мажбурият ҳисобига кўпгина маҳсулот ишлаб чиқаришга эришди. Пландан ташқари бир ярим ойда тайёрланган электрокалориферлар 40 тадан ортди.

ЯНА КЎПАЯДИ

Республикамиз пойтахтидаги экскаватор заводи коллективи беш йилликнинг тўртинчи йили бошиданоқ баланд руҳ билан меҳнат қилмоқда. Бу ерда ишлаб чиқариладиган машиналар сони кундан-кунга кўпайиб боряпти. Ўтган ойда ўртача икки ва икки ярим машина тайёрланган бўлса, февраль ойи бошиданоқ қарийб учтадан машина ишлаб чиқарилаётир.

Михаил Владин, Василий Бодров ўртоқлар раҳбарлик қилаётган цехларнинг коллективлари корхона меҳнаткашларининг зафарига катта ҳисса қўшаётирлар. Бу ойда камида 85 та экскаватор ишлаб чиқариш учун бошланган мусобақа кенг қулоч ёймоқда. Бунинг учун машина-ускуналар ва иш вақтидан самарали фойдаланиш тадбирлари кўриляпти.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ЦЕЙЛОНГА ЖЎНАБ КЕТДИ

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. П. Георгадзе бошчилигидаги СССР Олий Совети делегацияси Цейлон парламентининг таклифига мувофиқ, жавоб визити билан 15 февралда Москвадан Коломбога жўнаб кетди.

Делегация составида СССР Олий Советининг депутатлари — СССР нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати министри В. С. Фёдоров, меҳнаткашлар депутатлари Сурхондарё область Совети ижроия комитетининг раиси Н. М Муродов. Артёмскдаги «8-Март» тикув фабрикасининг тикувчиси Н. К. Скляренко, Сочидаги Орджоникидзе номли санаторийнинг ординатор врачи В. А. Урюпиналар бор. (ТАСС).

КУЧ — БИРЛИКДА

Олмалиқ химия заводи қурилишида

СССР қурилиш министри ўртоқ Г. А. КАРАВАЕВ билан суҳбат

Яқинда, мухбиримиз Ҳ. Қодиров СССР Қурилиш министрлиги қурилиш ташкилотлари ва корхоналари активининг биринчи марта Тошкентда чақирилган навбатдаги Бутуниттифоқ йиғилишида қатнашиб **СССР қурилиш министри ўртоқ Георгий Аркадьевич Караваев** билан суҳбатлашди. Суҳбат асосан Олмалиқ химия заводи қурилиши тўғрисида бўлди.

Мухбир: — Георгий Аркадьевич, Олмалиқ химия заводи қурилишининг бориши ҳақида қандай фикрдасиз?

Министр: — Тошкентга келганимдан буён кўпчилик мендан шу ҳақда сўрашди. Тўғриси, дастлаб бу саволга тўлиқ жавоб беришга истиҳола қилдим. Завод қурилишини ўз кўзим билан бориб кўрмагунимча бу тўғрида дадил бир нима дейишим қийин эди. Ниҳоят, бир группа ўртоқлар билан қурилиш объектида бўлдик. Қурилиш суръатини кўздан кечирдик, бинокорлар билан суҳбатлашдик.

Олдин шуни айтиш керакки, қишлоқ хўжалигимизга йилига 800 минг тонна сифатли аммофос ўғити етказиб берувчи. Ўрта Осиёда энг улкан саналувчи бу химия заводи Ўзбекистонда бунёд этилаётганлигининг ўзи катта воқеа. Бунинг устига шундай гигант корхона атиги бир йил ичида қуриб фойдаланишга топширилиши керак. Ҳанузгача, Иттифоқимиз қурилиш практикасида бундай тезкорлик бўлган эмас. Шундай масъулиятли вазифа Ўзбекистон қурувчиларининг зиммасига юкланганлиги ҳам бежиз эмас. Биз аҳдига вафодор, меҳнатсевар Ўзбекистон бинокорларининг таъриф-тавсифини кўп эшитганмиз, уларнинг матонатини, ғайрат ва шижоатини ўз кўзимиз билан кўрганмиз. Уларга катта ишонч билдирилганлигининг боиси ҳам ана шунда.

Хўш, завод ўз муддатида қуриб ишга туширилададими, деган савол туғилади. Корхона қурилиши бошланганидан бери ишлаётган кекса, тажрибакор бинокорлар билан суҳбатлашдим. Баъзилар катта кетиб: «Нима бизга, бундан йиригини ҳам тиклаб ташлаймиз!» дейишди. Аксар қурувчилар ўйланиб туриб: «Олдиндан бир нима дейиш қийин, вақт оз, иш кўп. Ҳаракатда баракат деганлар. ҳаракат қилиб кўрамиз» деган гап қилишди. Аслида, темир-бетон буюмлари, комплект металл конструкциялар билан таъминлаш иши кўнгилдагидек эмас эканлиги аён бўлиб қолди. Биз қурилиш суръатининг ҳозирги аҳволига қараб, Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги ҳамда «Алмаликсвинецстрой» тресте қурувчи раҳбарлари, бинокорлик материаллари етказиб берувчи корхоналар раҳбарлари билан бир фикрга келишиб олдик. Ишнинг тўла-тўкис олиб борилишига зиён етказувчи камчиликларнинг сўзсиз бартараф этилиши юзасидан тадбирлар белгиланди. Бу яхши натижа беришига аминман.

Завод бинокорларига ҳам осон тутиб бўлмайди. Бу йил Ўзбекистонда қаттиқ қиш бўлди. Шундай аёзли ва қировли кунларда ҳам қурилиш объектида гулханлар ёқиб ишлаётган қурувчи-монтажчи, механизаторларга таҳсин ўқигинг келади. Қаҳратон қиш — мардонавор бинокорларнинг иродасини бука олмабди, бука олмайди ҳам. Айтилган сўз — отилган ўқ! Ваъдага вафо — марднинг иши! Отилган ўқни қайтариб олиб бўлмаганлиги каби берилган ваъдани ҳам ортга суриш мумкин эмас. Заводнинг ўз муддатида ишга тушишига шак-шубҳа йўқ...

Мухбир: — СССР Қурилиш министрлиги завод қурилишига қандай ёрдам кўрсатяпти?

Министр: — Тўрт министрлик — СССР Қурилиш, Монтаж ва махсус қурилиш ишлари, Химия саноати ҳамда Химия ва нефть машинасозлиги министрликлари яқинда завод қурувчиларига ёрдам кўрсатиш ҳақида ўзаро келишиб олдилар. Шуни айтиш керакки, заводнинг тез ва соз қўлдан чиқарилишининг гарови — Иттифоқимиздаги бир неча қардош республика саноат корхоналари коллективларининг заказ қилинган ишлаб чиқариш аппаратлари, ускуна ва жиҳозларни барвақт юборишларига боғлиқ. Министрликлар завод қурилишидаги талаб ва эҳтиёжларни ҳисобга олиб ускуналарни шу йилнинг биринчи ярмидан кечиктирмасдан етказиб бериш ҳақида махсус буйруқ чиқаришди. Министрлигимиз эса илғор қурилиш коллективларини ва бинокорларни мукофотлаш учун ўз фондидан 100 минг сўмга яқин маблағ ажратди. Бундан ташқари камчиликлар мабодо содир бўлса, дарҳол бизга маълум қилишларини илтимос қилдик.

Мухбир: — Қурилиш суръатини янада авж олдириш юзасидан министрлик қандай чоралар кўрмоқда?

Министр: — Олмалиқда бўлган қисқа муддатли йиғилишда қурилиш объектида иш ҳануз тўла уч сменада ташкил этилмаганлиги тўғрисида гапирилди. Бу жиддий масала эди. «Алмаликсвинецстрой» тресте ва Олмалиқ «Стальмонтаж» бошқармасидаги раҳбар ўртоқлар ўзларининг бу соҳадаги камчиликларини тан олишди. Қурилиш ва монтаж участкаларининг бошлиқларига, бригадалар раҳбарларига февраль ойидан кечиктирмасдан тўла уч сменада ишни ташкил этиш, барча коллективлар ўртасида ўзаро социалистик мусобақани изга солиш вазифаси юкланди. Мусобақада ғолиб чиққанларни моддий жиҳатдан рағбатлантириб бориш уқтирилди.

Олмалиқ химия заводи қурилиши — умумхалқ ишидир. Қўлидан юмуш келадиган ҳар бир бинокор яхши ният билан бу улуғвор ишга муносиб ҳисса қўшишни ўзининг олижаноб бурчи деб билмоғи керак. Биз ҳам шундай деб биламиз. Ўзимизни ҳамиша кимё саноати уфқининг порлоқ юлдузи ҳисобланувчи ана шу йирик корхона бунёдкорлари билан елкадош деб ҳисоблаймиз.

Мухбир: — Қурувчиларга қандай истагингиз бор?

Министр: — Ярим миллиондан ошиқ ўқувчиси бўлган республиканинг отахон газетаси «Совет Ўзбекистони» орқали қурилишимиз тарихида мисли кўрилмаган буюк вазифани шараф билан адо этаётган Олмалиқ химия заводи бинокорларига энг аввало саломатлик, ижодий ишларига эса катта муваффақиятлар тилаймиз!

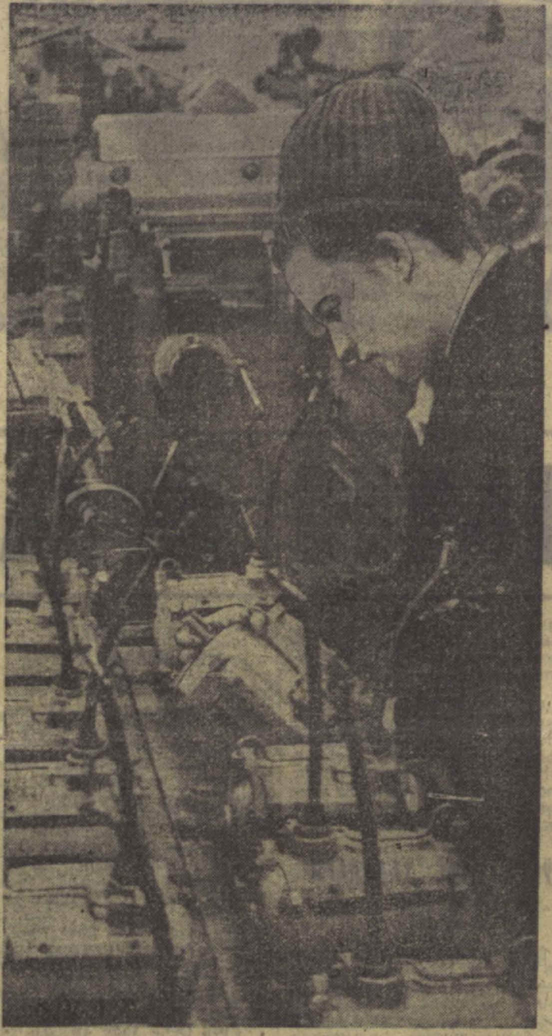

Андижон электр двигателлари заводи коллективи парранда фермаларини механизациялашда қўл келадиган янги электр двигателлар тайёрлашни ўзлаштиришди. Бу йил ана шу машиналардан 1500 та тайёрланади. Суратда: контролёр Тамара Матанцева электр двигателларини кўздан кечирмоқда.

Р. Ашуров фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН УСТАХОНАДА

УЛУҒБЕК, («Совет Ўзбекистони» мухбири). «Узсельхозтехника»нинг Самарқанд район бирлашмаси турли қишлоқ хўжалик машиналари, шу жумладан ДТ-54 маркали ҳайдов тракторларини капитал ремонт қилиш ҳамда улар учун янги кабина тайёрлашга ихтисослаштирилган. Шунга кўра, иккита устахона станоклар, керакли запас кисмлар билан таъминланган. Ихтисослаштирилган устахоналарда малакали слесарлар, токарлар ишлашади. Уларнинг кўпчилиги ихтирочи ҳисобланади.

Бирлашма устахоналари ўтган йили капитал ремонт қилиш ва кабина ишлаб чиқариш топшириғини ошириб бажарган, хўжалик ҳисобида ишлаб, 179 минг сўм соф фойда кўрган эди. Устахоналарнинг коллективлари беш йилликнинг тўртинчи йилида капитал ремонт қилиш планини ошириб бажариш, 1000 ўрнига камида 1100 та янги кабина ишлаб чиқариш мажбуриятини олган. Шу кунларда ҳар бир слесарь, токарь ва ишчининг эътибори В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига олинган ана шу социалистик мажбуриятни бажаришга қаратилган.

Капитал ремонт устахонасида барча иш жараёнлари конвейер усулида олиб бориляпти. Бу ерда бир йўла 12 та трактор ремонтга қўйилади. Ҳар бир трактор учун керакли запас қисмлар бўлади. Устахонадаги ремонтчилар ўртасида иш тўғри тақсимланган. Н. Г. Жулегин ремонтталаб тракторни очади, қисмларини ювиб тозалайди ва уларни махсус жойга қўяди. Слесарь М. Шарипов билан У. Ғаффоров қисмларни ремонт қилади ва монтажлайди. Токарь М. Ф. Гурков заказ бўйича баъзи қисмларни ясайди. Бир неча киши тайёр бўлган қисмларни жойига қўйиб йиғади. Сўнгра алоҳида ишчи тикланган тракторни бўяйди. Охирида устахона мудири Д. Абдуллаев иштирокида капитал ремонтдан чиққан трактор текшириб кўрилади ва белгиланган жойга қўйилади. Шундай қилиб, ҳар икки кунда учта ДТ-54 трактори капитал ремонт қилиняпти. Январь ойида графикдаги 30 та ўрнига 32 та трактор капитал ремонт қилинди.

— Ҳар бир тракторни капитал ремонт қилиш учун қанча пул сарфланяпти? — сўрадик устахона мудиридан.

— Унча кўп эмас, 780 сўм.

— Устахонага келган трактор неча кундан кейин ремонтдан чиқади?

— Шу куни, — деди Д. Абдуллаев.

— Бир кунда қандай қилиб ремонтдан чиқара оласизлар?

— Биз ремонтталаб тракторларни қабул қилиб олиб, заказчига ремонт қилинган тайёр тракторни бериб юбораверамиз.

Ихтисослаштирилган устахонанинг хизматидан хўжаликларнинг меҳнаткашлари хурсанд.

Илгарилари ҳайдов тракторларига керакли кабиналар бошқа жойлардан келтириларди. 1967 йилда кабина устахонаси ишга туширилгандан кейин бунга чек қўйилди. Зарур асбоб-ускуналар билан жиҳозланган устахона ҳам арзон, ҳам чидамли кабиналар ишлаб чиқаряпти. Ўтган икки йил ичида устахонада 2000 тача кабина тайёрланди. Устахона коллективи 1969 йил январь ойи планини ошириб бажарди.

Л. ЭРГАШЕВ.

ҚИШЛОВНИ ҚАНДАЙ ЎТКАЗЯПМИЗ

МОЛЛАР СОҒЛОМ БЎЛСИН

Андижон областида ўтган йили чорва моллар туёғини кўпайтириш, унинг маҳсулдорлигини оширишда бир мунча ютуқларга эришилди. Гўшт етиштириш плани бир неча йил мобайнида бажарилмаган эди. Бултур бу соҳадаги план 112,3 процент адо этилди. Бошқача қилиб айтганда, 1967 йилдагига нисбатан 810 тонна кўп гўшт етиштирилди.

Бунга қандай эришдик? Аввало шуни айтиш керакки, областда қорамоллар сони пландагига нисбатан 955 бош кўпайди. Бўрдоқичиликка эътибор кучайтирилди. Хўжаликлар бўрдоқичиликдан катта фойда кўрадиган бўлиб қолдилар. Айниқса Москва, Балиқчи районларидаги «Шарқ юлдузи», Орджоникидзе номли колхозларнинг чорвадорлари бу соҳада яхши тажриба тўпладилар. Улар бўрдоқи гўшти ҳисобига 1969 йил планини муддатидан олдин бажардилар. Ленин районидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Правда Востока» колхози гўшт топширишдан 31 минг сўм соф фойда олди. Бу колхозда сигир соғувчи ҳамда ёш бузоқларни боқувчи бригада тузилган. Кейинги уч йил ичида сут етиштириш 30 процент кўпайди, маҳсулот таннархи анча камайди ва олинаётган фойданинг миқдори қарийб уч баравар ортди. Колхоз давлатга сут сотишдан йилига неча минг сўмлаб фойда оляпти.

Областда ўтган йили жун, тухум етиштириш планлари ҳам муваффақиятли бажарилди. Сигирлардан бузоқ олиш плани ортиғи билан адо этилди.

Қишлов — чорвадорлар учун масъулиятли давр. Шуни ҳисобга олиб, областимиз чорвадорлари бу йилги қишловга дуруст тайёргарлик кўрдилар. Молларнинг тўқ қишлови учун етарли дағал-хашак ва силос тайёрланди. Кейинги бир неча йил мобайнида областда фақат бултур биринчи марта дағал хашак жамғариш, силос бостириш плани бажарилди. Жамғарилган ем-хашакнинг кўп қисми ферма ва қўраларга яқин жойларга ғарамлаб қўйилди.

Илғор хўжаликларда чорва қишловини муваффақиятли ўтказиш учун нимаики зарур бўлса, ҳаммаси амалга оширилмоқда. 276.9 минг бош қўй-эчки, 231.5 минг бош қорамолнинг ҳаммаси усти ёпиқ биноларда боқилмоқда. Область партия комитети, область ижроия комитети ва область қишлоқ хўжалик бошқармаси чорвадорларга ёрдам кўрсатиш учун шошилинч чоралар белгиладилар. Қишловни яхши ўтказиш, совлиқларнинг нобуд бўлиш ёки касалланишига йўл қўймаслик учун областда сафарбарлик эълон қилинди. Чорвачилик мутахассислари, зоотехниклар, ветврачлар, партия, совет ходимлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ўз ишларини бевосита чорва фермаларига кўчирдилар. Коммунист ва комсомоллар бу ишга бош-қош бўлиб турушибди.

Қишловнинг бехатар ўтиши асосан одамларга боғлиқ. Шунинг учун чўпонлар тўғрисида алоҳида ғамхўрлик қилиняпти. Ҳамма жойда иссиқ овқат ташкил этилган. Чўпонлар иссиқ кийим-кечак билан таъминланди. 144 хўжаликнинг ҳаммасида жанговар штаб тузилди ва навбатчилар қўйилди. Улар молларга ўз вақтида озуқа ва сув берилиши учун курашмоқдалар. Бундан ташқари, ҳар бир отарга қўшимча ишчи кучи ажратилди. Область бўйича фермаларга ем-хашак ташиш учун қўшимча 500 транспорт воситалари сафарбар қилинди.

Яқинда чорва қишловининг ҳозирги аҳволини ўрганиш мақсадида текшириш ўтказилди. Текширишда область бўйича 25 минг бош ориқ ва нимжон қўй-эчки, 13 минг бош қорамол борлиги аниқланди. Улар дарҳол қўра ва отарлардан ажратилиб, алоҳида биноларга кўчирилди. Ҳозир бу молларга тўйимли озуқалар беріляпти.

Текширишда Москва районидаги Ленин номли колхозда молхона ва қўралар қишловга яхши тайёрланмаганлиги, ёш ва ориқ моллар совуқ жойда сақланганлиги натижасида бир неча ўн бош мол нобуд бўлганлиги аниқланди. Бу масала райком бюросида муҳокама қилинди. Бюрода чорва қишловидек муҳим ишга бепарво қараганлиги учун колхоз раҳбарлари ва ферма мудири У. Абдураҳмонов қаттиқ огоҳлантирилди.

Москва, Балиқчи, Хўжаобод, Андижон районларидаги Свердлов номли, «Коммунист», «Чинобод», «Фурқат», «Ямбол», Дзержинский номли колхозларда чорва қишлови кўнгилдагидек ўтаётир, деб бўлмайди. Фермаларда меҳнат интизоми бўш. Қатор хўжаликларда дағал-хашак молларга майдалаб берилмаяпти.

Хўжаобод районидаги Карл Маркс номли колхозда 110 бош бузоққа ҳар куни 550 килограммдан дағал хашак берилди, деб расмийлаштирилган. Тарозибон Т Холиқуловнинг дафтарчасида эса 170 килограммдан хашак берилгани қайд қилинган. Бундай камчиликларни бартараф этиш учун шошилинч чоралар кўрилмоқда.

Беш йилликнинг тўртинчи йилида чорва моллар туёғининг ўсиши ва маҳсулдорлигининг ошиши қишловни намунали ўтказишга боғлиқдир. Район қишлоқ хўжалик бошқармалари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, чорвачилик мутахассислари бу муҳим ишга жиддий эътибор беришлари, ҳар бир фермада қишлов намунали ўтишига эришишлари керак. Ҳозир бутун диққат ана шунга қаратилмоқда.

Ш. ЙЎЛЧИЕВ,
Андижон область қишлоқ хўжалик бошқармаси бошлиғининг ўринбосари.

ДЎСТЛАР ТОРТИҒИ

Ўзбекистон пойтахтидаги Украина бинокорлари сўзларининг устидан чиқишди — қардош республика зилзиладан кейин Тошкентга қуриб бериш учун ваъда қилган 160 минг квадрат метр уй-жой майдони қуриб битказилди. Тошкентликларга қуриб берилган 64 та уйда 4351 квартира бор. Украина бинокорлари шу билан бирга янги мактаблар, болалар боғчалари, магазинлар, кафелар ҳам қуриб беришди. Бу бинолар Чилонзор ва Оқтепада, шаҳарнинг марказий кварталларидаги эски иморатлардан тозаланган жойларда қурилди.

Асосий ишлар Украина бинокорлари мардлик шаҳрига келганларига минг кун тўлган кунда ниҳоясига етди. Шу вақт ичида қурилиш-монтаж поездлари составида Украинанинг ҳамма областларидан келган йигирма мингга яқин киши ишлади. Украина ишчилари ва инженерларидан бир мингга яқини Тошкентда қолади...

Ҳозир бир неча бинонинг пардозлаш ишлари тугалланмоқда. Жумладан, мамлакатда энг катта мактаб биноларидан бири бўлган ва 2600 ўқувчига мўлжалланган экспериментал мактаб биносида ҳам пардозлаш ишлари ниҳоясига етказилмоқда. Украина бинокорлари Чирчиқ машинасозлари билан биргаликда «Марказ-7» микрорайонида аҳолини қишда иссиқ ҳаво билан, ёзда салқин ҳаво билан таъминлаб турадиган катта корхона қуриб беришади.

Бундан ташқари иккинчи—учинчи рақамли Киев қурилиш-монтаж поездлари тўққиз қаватли иккита уй-жой биносини пландан ташқари қуриб беришади. (ЎзТАГ).

В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 100 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Ленин саҳифаси

ШАНБАЛИКДА.

СССР халқ рассоми Н. ЖУКОВ. (ТАСС фотохроникаси).

ЛЕНИН ВА ОММА

ХАЛҚ ОММАСИГА ЛЕНИНЧА ИШОНЧ

ЛЕНИН... Улуғ Октябрь социалистик революциясининг илҳомчиси ва ташкилотчиси, Коммунистик партиянинг асосчиси ва Совет давлатининг йўлбошчиси Владимир Ильич Ленинга халқнинг меҳр-муҳаббати битмас-туганмасдир. Мамлакатимизда социализмнинг оламшумул тарихий ғалабалари, бутун ер юзидаги ижтимоий-сиёсий манзарани тубдан ўзгартириб юборган энг буюк революцион ўзгаришлар миллион-миллион кишилар онгида Ленин номи билан боғланган.

Ленин таълимоти партия ва халқнинг коммунизм сари бораётган йўлини ҳар бир қадамда нурафшон қилиб турибди. Ленин билан маслаҳатлашиш, Ленин нима деганлигини, нималарни қоралаганлигини, қайси йўлни муваффақият қозонишнинг энг тўғри йўли деб ҳисоблаганлигини эслаш — совет кишисининг кундалик одати бўлиб қолди.

Халқ оммасининг яратувчилик даҳосига ишонч, социализм тантанаси учун курашда уларнинг муҳаббати ва ишончини қозона билишни Ленин ҳамиша ва муқаррар ана шундай энг тўғри йўл деб ҳисоблаб келди. Зотан ер юзидаги буюк ва абадий барҳаёт нарсаларнинг ҳаммаси меҳнат билан яратилади, зотан тарихни ер юзидаги оддий кишиларнинг миллион-миллион оммаси яратади.

Лениннинг ўзи бутун ҳаёти давомида халқ оммасига енгилмас ишонч ҳисси билан яшади, у билан чамбарчас алоқада бўлиш, омманинг кайфиятини ҳис қила билиш, унинг истак ва умидларидан хабардор бўлишининг ғоят ёрқин намунасини кўрсатди.

Ҳақиқат шундай, Ленин меҳнаткашлар оммасининг аҳволи ва кайфиятини фақат Ғарбдагина эмас, шу билан бирга Шарқда ҳам ҳайратомуз кенг ақл-заковат билан ўрганди. У шунга ишонар эдики, тарихан яқин келажакда бу ерда «Шарқ халқлари оммаси мустақил қатнашчилар сифатида, янги ҳаёт ижодчилари сифатида курашга қўзғоладилар, чунки юзларча миллиондан иборат бўлган бу аҳоли тўла ҳуқуқли бўлмаган, қарам миллатлардандир, бу аҳоли ҳозирга қадар империализмнинг халқаро сиёсатининг объекти бўлиб келди, бу аҳоли капиталистик маданият ва цивилизацияни кучайтириш учун зарур бўлган материал сифатида кун кўриб келди».

Ленин Ўрта Осиё халқлари оммасининг тарихий тақдирини ҳам ўзининг диққат-эътиборидан четда қолдирмади. Ленин Ўрта Осиё халқлари оммасининг чоризм давридаги оғир аҳволини, улар рус капиталистлари ва «ўз» капиталистлари ҳамда уларнинг гумашталари томонидан шафқатсиз эксплуатация қилинаётганлигини таъкидлаб, ишчилар синфини Россиядаги барча мазлум халқларнинг тарихий халоскорлик ролини бажаришга даъват этди.

Ленин тарихга Россия ва бутун дунё халқлари оммасининг йўлбошчиси бўлиб, уларнинг манфаатларининг ҳимоячиси, социалистик революция ва пролетар интернационализми, халқларнинг ўз озодлиги учун социализм учун курашдаги дўстлиги ва қардошлиги порлоқ ғояларининг жарчиси бўлиб кирди. **Ленин таълимотининг, Ленинизмнинг кучи ҳам ҳаёт билан чамбарчас боғланганлигида, ишчилар синфи ва барча меҳнаткашларнинг ҳаётий манфаатларини ифодалаб бера олганлигида ва омманинг ижодкорлик тажрибасини илмий жиҳатдан якунлаб бера олишида, омманинг даҳоси ва иродасига чексиз содиқлигида эди.**

Бинобарин, шу нарса қонунийдирки, **ленинизм оммага бошчилик қилишнинг ҳамда қудратли моддий кучга айланишнинг, миллион-миллион халқ оммаси орасида яширниб ётган ғоят катта ижодий кучларни уйғотишнинг, жуда буюк социал жараёнларни ишга сола билишнинг буюк хусусиятига эга.**

БУЮК ЭЪТИҚОД

ВЛАДИМИР ИЛЬИЧ ЛЕНИН барпо қилган Коммунистик партия халққа, меҳнаткашларнинг битмас-туганмас революцион шижоатига комил ишончни ўз йўлбошчисидан қабул қилиб олди. Партия Россия ишчилар синфи ва халқ оммасини капиталистлар ва помешчиклар зулмини ағдариб ташлаш ва Советлар ҳокимиятини ўрнатиш учун қўзғата олди.

Россияда Октябрь революциясининг амалга оширилиши халқнинг ғоят буюк тарихий ғалабаси, ишчилар синфи билан деҳқонлар иттифоқининг ғалабаси, ленинизм тантанаси бўлди. Бу ғалаба бутун дунё тарихининг янги даври бошланганлигидан дарак берди. Бу ғалаба революцион бўронлар даврида халқ янги ижтимоий тартибларнинг актив ижодкори бўлиб қолиши билан мўъжизалар яратишга қодир эканлиги тўғрисида Ленин билдирган ишончни тасдиқлади. Айни ана шу даврларда халқ, айниқса зўр активлик, дадиллик, қатъият ва ташкилотчилик талантларини намоён қилади. Ҳақиқат шундай! Социалистик революция ғалабаси учун олиб борилган курашнинг бутун тарихи омма революцион активлик кўрсатмаса, «инсониятни тараққий эттиришда дунёнинг бирон жойида ҳеч қандай жиддий силжишга эришиб бўлмас эди», деб Ленин баён қилган эътиқоднинг тамомила ҳаққоний эканлигидан яққол далолат бериб турибди.

Улуғ Ленин ҳамма вақт олға назар ташларди. У Октябрь кунларидан кейин орадан ҳеч қанча вақт ўтмай янги жамиятнинг манзараларини чизиб берган, капитализм зулмидан халос бўлган совет халқи муқаррар эришадиган буюк муваффақиятларни олдиндан башорат қилган эди.

Ленин аввалдагига қарагайда ўн ва ҳатто юз баравар кўпроқ кенг омма давлатни ўзи қура бошлаганидан, янги ҳаёт қура бошлаганидан кейингина социализм қурилиши мумкин, деб таълим берган эди.

Ленин шунинг учун ҳам омманинг меҳнатдаги ташаббускорлигида, унинг порлоқ келажакка бўлган интилишларида буюк нарсаларнинг куртакларини ҳайратомуз зийраклик билан пайқаб олди. Москвада биринчи марта бўлиб ўтган оммавий шанбалик Ленинда қандай чуқур таассурот қолдирганлигини эсга олайлик. «Коммунизм, — деган эди Ленин, — оддий ишчиларнинг меҳнат унумини орттириш тўғрисида, ғалла, кўмир, темир ва бошқа маҳсулотлар шахсан ишловчиларга ва уларнинг «яқинлари»га эмас, балки «бегоналарга», яъни умуман бутун жамиятга, аввало битта социалистик давлатга ва сўнгра Совет Республикалари Иттифоқига бирлашган ўн ва юз миллионлаб кишиларга тегадиган шу маҳсулотларнинг ҳар бир пудини асраш тўғрисида фидокорона ва оғир меҳнатни енгадиган ғамхўрликлари пайдо бўлган жойда бошланади».

Омманинг турмуш даражасини юксалтириш тўғрисида, унинг маишатини яхшилаш, моддий фаровонлиги тўғрисида ғамхўрлик қилиш Ленин ва партиянинг биринчи навбатга қўйган ғамхўрликлари бўлди. Бироқ, граждандар уруши очлик, муҳтожлик ва вайронгарчиликнинг энг машаққатли кунларида ҳам Ленин партияга халқни маънавий қуроллантириш тўғрисида, ҳозирги замон фани ва маданияти, адабиёти ҳамда санъати эришган ютуқларнинг ҳаммасини халқ мулкига айлантириш зарурлиги тўғрисида ғамхўрлик қилишни унутмаслик керак, деб таълим берди. Ленин Клара Цеткин билан бўлган суҳбатларидан бирида шундай деган эди: «Санъат халқникидир. Санъат кенг меҳнаткашлар оммаси ўртасида чуқур илдиз отиши керак. Санъат бу оммага тушунарли ва севимли бўлиши лозим. Санъат бу омманинг ҳисси, фикри ва иродасини бирлаштириши, уни илҳомлантириши зарур. Санъат омма орасидаги санъаткорларни уйғотиши ва уларни ривожлантириши керак, уларнинг манфаатларини кўзлаб биз хўжалик юритишни, ҳисобот ишларини ўрганиб олишимиз лозим. Булар маданият соҳасига ҳам тааллуқлидир».

Ленин халқ оммасининг шодлиги ва қайғусига қанчалик яқиндан шерик бўлганлигини, ёш Советлар Россияси ишчилари ва деҳқонлари зиммасига тушган қийинчиликларни кўриб қандай қайғурганлигини кўз олдимизга келтирайлик.

1920 йил ноябрининг бошларида деҳқонларнинг арзини етказувчи вакиллардан бир группаси Ленин қабулида бўлди. Ленин улар билан учрашуви ҳақида дўстларига ҳикоя қилар экан, хаяжон билан бундай деган эди: «Улар жулдур-жулдур кийимлар кийган, оёқларига латта-путталар ўраган, чипта-ковушлар кийиб олганлар, шундай ёғин-чочин кунларда-я! Оёқлари ивиб, ўзлари кўкариб кетган, совқотган эдилар. Мен ҳарбий омбордан улар учун оёқ кийим олиб келиб беришга буйруқ бердим. Лекин бу билан уларнинг эҳтиёжини қоплаб бўлармиди? Ҳозир минглаб, ўн минглаб ишчи ва деҳқонларнинг оёқлари ёрилиб кетган, буларнинг ҳаммасини давлат ҳисобидан пойафзал билан таъминлашнинг иложи йўқ. Бечора халқимиз нақадар чуқур ва даҳшатли жаҳаннамдан чиқиб олиши лозим. Бироқ мен халқимнинг қаҳрамонлик кўрсатиб, бу жаҳаннамдан қутилиб чиқишига аминман!».

У дарҳақиқат қаҳрамон совет халқи бўлиб «қаддини ростлади» ва сон-саноқсиз қийинчиликларни бартараф этиб, Ленин партияси етакчилигида социализмнинг равон ва порлоқ йўлига чиқиб олди.

Халқимизга ана шу йўлнинг дастлабки босқичларини партия ва халқнинг йўлбошчиси, меҳнаткашлар оммасининг устози, отаси, ноғити ва севикли отаси Ленин ҳаётлик чоғида босиб ўтиш насиб бўлди. Ленин оммага ишонч билан яшагани каби омма ҳам унинг таълимоти ҳаққонийлигига, ишонч, у барпо этган Коммунистлар партиясининг куч-қудратига ишонч билан жавоб берди.

Ленин ҳаётлигидаёқ бутун дунё уни давримизнинг энг буюк кишиси, социалистик революция доҳийси деб эътироф қилди. Бироқ Ленин ўзининг сўнгги нафасига қадар энг камтаринлар орасида энг камтарин инсон бўлиб қолаверди.

ЎРТА ОСИЁ ХАЛҚЛАРИ ИСТИҚБОЛИ

ЛЕНИН ПАРТИЯ йўлбошчиси ва Совет давлатининг бошлиғи лавозимида шундай тинимсиз ва тиғиз иш олиб бордики бу иш унинг бутун вақтини, бутун қуввати ва кучини банд этганлиги жиҳатидан анчамунча кишиларнинг қўлидан келмайдиган машаққатни ўз елкасида кўтариб борди.

Бироқ авваллари бўлганидек, **Ленин Советлар Шарқи, шу жумладан Ўрта Осиё халқ оммасининг тақдирини ҳам эътибор билан кузатиб бориш учун имкон топди. Бу ўринда ҳам у маҳаллий миллат меҳнаткашларининг энг кенг оммасини мумкин қадар кўпроқ совет қурилишига жалб этишни, ўзбеклар, тожиклар, туркманларни, барча Ўрта Осиё халқлари намояндаларини давлатни бошқаришга жалб этишни партиянинг биринчи навбатдаги вазифаси деб билди.** Ленин коммунистларни Ўрта Осиё маҳаллий аҳолисининг ишончини қозонишга, уч ва тўрт баравар қозонишга даъват қиларкан, биз империалистлар эмаслигимизни, балки бу томонга оғишга тоқат қила олмаслигимизни исботлаб берайлик, бу жаҳон аҳамиятига, муболағасиз жаҳон аҳамиятига молик масаладир, деган эди.

Ленин буюк давлат шовинизми ва буржуа миллатчилигининг барча ва ҳар қандай кўринишларига қарши ҳормай-толмай кураш олиб борди. Ленин ўлка меҳнаткашлари ҳаёти ва турмушининг традициялари ва хусусиятларига зийраклик билан қаради, меҳнаткаш деҳқонлар оммаси тушунмай қолиши мумкин бўлган шошма-шошарлик билан ўйламай-нетмай ва бир вақт кўрилган ҳар қандай тадбирлардан эҳтиёт бўлди. Ленин Россия қаҳрамон ишчилар синфини, рус халқи меҳнаткаш оммасини Ўрта Осиё меҳнаткашларига социалистик қурилишни амалга оширишда ҳар тарафлама ва беғараз қардошларча ёрдам кўрсатишга даъват этди.

Владимир Ильичнинг 1919 йил ноябрида «Туркистондаги коммунист ўртоқларга» деб ёзган тарихий хати Ўзбекистон ва бутун Ўрта Осиё коммунистларининг ўтмишда чор Россиясининг қолоқ ва мустамлака бўлган ана шу чекка ўлкасида социализм қуришнинг муҳим ҳужжати бўлиб қолди. 1920 йилда Туркистон фронти Қизил Армия вакиллари билан ўтказилган суҳбатда Ленин бундай деган эди: Биз Туркистонда шундай намунали, маданиятли давлат барпо этишимиз кераккки, у чоризм билан Советлар ҳокимияти ўртасидаги тафовутни маълум халқлар ва элатларга кўрсатиб бера олиши лозим.

Б. ЛУНИН,
тарих фанлари доктори.

●

Ленин Совет Туркистони раҳбар ходимлари билангина эмас, шу билан бирга унинг оддий намояндалари билан ҳам, чунончи партия ва совет ташкилотларининг делегатлари билан, қизил аскарлар, хотин-қизлар ташкилотларининг вакиллари билан неча бор учрашиб, суҳбат қилди. Ленин айтдики, ўлкангиз дарҳақиқат бой ўлка, унинг жуда катта имкониятлари бор. Бу ўлкани юксалтириш керак ва биз уни юксалтирамиз ва тағин ҳам албатта юксалтиражакмиз.

Ўрта Осиё халқ оммаси ҳам ўзининг бахтиёр келажаги тўғрисидаги буюк ленинча ғамхўрликни ҳис қилар ва қадрлар эди. Ленин номи улар учун ҳам энг яқин ва энг азиз ном бўлиб қолди.

1920 йилнинг апрелида халқ вакилларининг I Бутунхоразм қурултойи бўлиб ўтди. Бу қурултойга Хоразм коммунистлари раҳбарлик қилдилар. В. И. Ленин қурултойнинг фахрий раиси қилиб сайланди. Делегатлардан бири ўз нутқини Ленин ҳақида қурултой ишлаб турган вақтда ёзган қўшиғи билан тамомлади.

ЛЕНИН ПАРТИЯСИ РАҲНАМОЛИГИДА

ВЛАДИМИР ИЛЬИЧ ЛЕНИН 1924 йилнинг 21 январида вафот этди. Владимир Ильич Ленин вафоти тўғрисидаги хабар халқни чуқур қайғу-аламга солганлигини, миллион-миллион кишилар оммаси қандай қайғу-аламга чўмганлигини сўз билан ифодалаш қийин. Бироқ Коммунистик партия ва Советлар мамлакатининг барча халқлари фақат қайғу-алам чекишда якдил бўлибгина қолмай, шу билан бирга Ленин байроғини олға томон элтишга ва Лениннинг буюк васиятларини амалга оширишга қатъий интилишда ҳам якдил эдилар.

Шундан кейинги йиллар бутун бир тарихий даврни ўз ичига олади. Бу даврда халқ ташаббускорлиги алангаси, оммавий меҳнат қаҳрамонлиги алангаси гуркираб бориб, Ленин партияси раҳбарлигида янги жамият биноси бунёд этилди. Ишчилар, деҳқонлар, халқ зиёлиларининг қўли билан неча минглаб фабрикалар ва заводлар, шахталар ва конлар, колхозлар ва совхозлар барпо этилди. Ижтимоий ишлаб чиқаришнинг ҳажми неча ўн бараварлаб кўпайди.

В. И. Ленин асарларининг тўла тўпламида партия XI съездига партия Марказий Комитетининг тўрт вариантдан иборат сиёсий ҳисоботи планлари эълон қилинди. Шу вариантлардан бирида қуйидагиларни ўқиймиз: Масаланинг ўзаги: қўйилган ва бошланган вазифаларнинг оламшумул-тарихий буюклиги билан моддий ва маданий қашшоқлик ўртасидаги ажралиш. Владимир Ильич худди шу фикрни илгарироқ бундай ифодалаган эди: 1922: вазифаларнинг беқиёслиги билан моддий қашшоқлик ҳамда маданий қашшоқлик ўртасидаги ажралиш (беқиёс фарқ). Бу беқиёс фарқнинг ўрнини тўлдириш.

Коммунистик партияга дадил ва ишонч билан эргашиб бораётган неча ўн миллионлаб совет кишиларининг фидокорона меҳнати билан бу беқиёс фарқнинг ўрни бор-йўғи ўн икки йил ичида тўлдирилиб, тугатилди. Партия оммага таяниб, машиналашган йирик индустрия барпо этиш тўғрисида, мамлакатни электрлаштириш тўғрисида, қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш, фан ва маданиятни ривожлантириш тўғрисида Ленин чизиб берган буюк режаларни турмушга татбиқ этди.

Бизнинг мамлакатимиз Октябрь ғалаба қозонганидан буён ўтган йиллар ичида ҳақиқатан мисли йўл босиб ўтди. Бу эса помешчик-капиталистлар тузумидан туб социалистик қайта ўзгаришлар, эксплуатация нима эканлигини билмайдиган жамият сари; сиёсий ҳуқуқсиз меҳнаткашларнинг — социалистик демократия сари; халқларнинг миллий жиҳатдан эзилишидан — уларнинг озодлиги ва тенгҳуқуқлиги, дўстлиги ва қардошлиги сари; техника-иқтисодий қолоқликдан — замонавий индустрия ва механизациялашган коллектив қишлоқ хўжалиги сари; саводсизликдан — халқ маорифи, фан ва маданиятнинг мисли кўрилмаган даражада ўсиши сари босиб ўтилган йўлдир.

Совет халқи ўзининг қўлга киритган ғалабалари билан фахрланишга ҳақлидир. У Ленин байроғи остида, Ленин партияси етакчилигида ўз йўлидаги машаққатли синовларга мардонавор бардош бериб, бу синовлардан тағин ҳам чиниққан, тағин ҳам кучга тўлган, мустаҳкам революцион оптимизмга эга бўлган ва буюк коммунистик ишнинг тантанасига ишонган ҳолда чиқиб олди. Халқнинг Советлар ҳокимияти учун олиб борилган курашда, биринчи беш йилликларни амалга ошириш учун фашист босқинчиларга қарши олиб борилган Улуғ Ватан урушида кўрсатган жасорати абадий яшайди. **Урушдан кейинги йилларда ва коммунистик жамият қуришнинг ғоят улкан яратувчилик вазифаларини ҳал этишда совет кишиларининг қаҳрамонлиги ва фидокорлиги янги куч билан намоён бўлди ва ҳозирда ҳам намоён бўлмоқда.**

1918 йилдаёқ машҳур «Меҳнаткаш ва эксплуатация қилинаётган халқ ҳуқуқлари Декларацияси» текстини Ленин ўз қўли билан ёзди. Биз эндиликда орадан 50 йил ўтгач ифтихор туйғулари билан айтишимиз мумкин: 1918 йилда ҳозирча кураш программаси сифатида белгиланган Декларация тарихан қисқа муддат ичида давлатимизнинг, халқимизнинг воқелигига айланди. **Биз янги, социалистик давлатни, халқ ҳокимияти ва халқ учун ҳокимиятни мужассамлантирувчи янги, социалистик демократияни барпо этишни ўз олдимизга вазифа қилиб қўйган эдик. Биз бу вазифани ҳам бажардик. Маъдан ва кўмир қазиб чиқараётган, металл эритаётган, ер ҳайдаётган, ғалла ва пахта етиштираётган, атом сирлари ва космос бўшлиқларини ўрганаётган кишилар, барча моддий ва маънавий бойликларни яратаётган кишилар ҳаётнинг хўжайинлари бўлиб қолишди.**

1918 йил Декларацияси билан эълон қилинган меҳнаткашларнинг ҳокимиятни тўла қўлга олиши принципи Совет давлатида тағин ҳам ривож топди. СССРда жамиятни сиёсий жиҳатдан ташкил этишнинг қудратли ва кенг тармоқли системаси — халқнинг чинакам сиёсий ҳокимияти амалга оширилишига асосланган давлат ташкилотлари ва ижтимоий ташкилотлар, сиёсий ва юридик институтлар системаси вужудга келди. **Жамиятга Коммунистик партиянинг раҳбарлик қилиши — социалистик ижтимоий тузум демократик характерининг олий ифодаси, социалистик демократизмни янада ривожлантиришнинг шартидир.**

Партиямизнинг куч-қудрати ҳам шундаки, у Лениндан инсонга ва унинг иззат-икромига ҳурматни мерос қилиб олиб, меҳнаткашларнинг бахт-саодати тўғрисида ғамхўрлик қилишни ўзининг биринчи ўринда турган ғамхўрлигига айлантирди. Партия Ленин нормаларини, партия ва Совет давлати ленинча услубини ўзига қурол қилиб олди.

ЛЕНИНЧИ АВЛОД ЖАСОРАТИ

КОММУНИСТИК ПАРТИЯ халқ манфаатларини ифодалаш билан чинакам ленинча ички ва ташқи сиёсат ўтказмоқда. КПСС XXIII съезди коммунизм сари ҳаракатимиздаги муҳим воқеа бўлиб қолди, КПСС XXIII съезди қарорлари мамлакатимиз меҳнаткашларини коммунистик қурилиш вазифаларини амалга оширишга сафарбар этмоқда.

Совет Иттифоқида коммунистик қурилишнинг муваффақиятлари тўғрисида гапирар эканмиз, бугун шуни алоҳида куч билан эсга олиш жоизки, капитализм кишанларидан халос бўлган меҳнаткаш инсон ўзининг бутун маънавий ва жисмоний кучларини кенг авж олдириб, ижодий яратувчилик меҳнати мўъжизаларини кўрсатажагига Ленин нечоғли чуқур ва қаттиқ ишонган эди.

Бизнинг партиямиз янги инсонни, совет даври кишисини — жангчи, бунёдкор, ўз социалистик юртининг ватанпарварини шакллантириш йўлида ленинча ишонч билан ҳормай-толмай иш олиб борди. Партия ўз ниятларида хато қилмади. Буюк мақсад бирлиги билан жипслашган кишилар — коммунизм бунёдкорлари бўлган миллион-миллион онгли, курашда тобланган кишилар тарихда биринчи марта янги ҳаёт бунёд қилиш майдонига отилиб чиқдилар. Коммунистик жамият қуриш учун курашда партия билан халқ манфаатлари, бизнинг совет жамияти манфаатларини дунёда энг қимматли деб биладиган янги типдаги инсон — совет кишиси туғилди ва ҳал қилувчи куч бўлиб қолди.

Халқ оммасининг битмас-туганмас ижодкорлиги воқелигимизнинг энг хилма-хил соҳаларида ва аввало, албатта, инсон фаолиятининг ҳал қилувчи соҳаси — моддий ишлаб чиқариш соҳасида намоён бўлмоқда. Биз буни мамлакат иқтисодий қудратини ўстиришнинг коммунизм моддий-техника базасини вужудга келтириш ва халқнинг моддий фаровонлигини юксалтириш каби асосий шартлари бўлган меҳнат унумдорлигини ошириш ва ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг сифатини бутун чоралар билан яхшилаш учун совет кишилари тинмай олиб бораётган курашда кўриб турибмиз.

Советлар мамлакати қарор топганлигининг иккинчи ярим асрига қадам қўйилди. Совет халқи шонли сана — улуғ Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига катта тайёргарлик кўрмоқда.

Бинобарин шу нарса қонунийдирки, бу жонли санани муносиб кутиб олишга қарор қилган кенг халқ оммасининг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайрати кун сайин юксалиб бормоқда.

Ильич туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига бошланган умумхалқ социалистик мусобақасида қўлга киритилаётган муваффақиятлар тўғрисидаги шодиёна хабарлар мамлакатнинг барча районларидан кун сайин келиб турибди. Бу мусобақа янги беш йиллик планини муддатидан илгари бажариш, саноат ва қишлоқ хўжалиги маҳсулоти ишлаб чиқаришни анча кўпайтириш, халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларига янги техникани кенг жорий этиш, халқнинг моддий фаровонлигини, унинг маданиятини янада юксалтиришни ўз олдига мақсад қилиб қўйди.

УЛУҒ ҚАРДОШЛИК ОИЛАСИДА

СОВЕТ КИШИЛАРИ Лениннинг социализм омманинг ўзининг жонли ижодкорлиги билан яратилади деб берган кўрсатмасини ёдда тутиб, экономика ва маданиятни янада равнақ топтириш учун курашга сарфлаётган куч-ғайратларини оширмоқдалар. Совет Шарқи, шу жумладан Ўзбекистон халқлари ҳам СССР халқларининг дўстона қардошлик оиласида муносиб меҳнат қилмоқдалар.

Улуғ Октябрь озод қилган ўзбеклар, тожиклар, қозоқлар, туркманлар, қирғизлар, қорақалпоқлар социалистик тараққиёт йўлига тушиб олиб, илғор маданият ва маърифатни олға томон элтишга қодир бўлиб чиқдилар. Совет Ўрта Осиёси халқлари нокапиталистик тараққиёт имкониятлари ва афзалликлари тўғрисидаги ленинча қоиданинг тўғрилигини сўзда эмас, балки амалий ишлари билан намойиш қилдилар. Улар бир авлод ҳаёти мобайнида эксплуатациядан, қашшоқликдан, очликдан халос бўлдилар ва ўтмишдан мерос қилиб олинган асрлар давомидаги иқтисодий ва маданий қолоқликни тугатдилар. **Совет Ўрта Осиёси республикалари иқтисодий жиҳатдан илғор мамлакатлар даражасига етиб, социализмнинг Шарқдаги ёрқин машъали бўлиб қолдилар.**

Бунга Ўзбекистон ёрқин мисол бўла олади.

Яқин ўтмишда ярим патриархал, қолоқ, деярли ёппасига саводсиз мамлакат бўлган Ўзбекистон Коммунистик партия раҳбарлигида, рус халқи ва СССРдаги бошқа халқларнинг қардошлик ёрдами билан ғоят катта тарихий сакраш қилиб, Россия империясининг мустамлака ва қолоқ ўлкасидан саноати юксак даражада ривожланган, қишлоқ хўжалиги механизациялашган, илғор маданиятга эга бўлган, гуллаб-яшнаган Совет Социалистик Республикасига айланди.

БИЗ КАПИТАЛИЗМНИНГ асрий устунлари кўз ўнгимизда қулаб кетаётган тарихий бир даврда яшаяпмиз. Социализм ғалаба қозонган мамлакат — Совет Иттифоқи коммунистик жамият қуриш даврига қадам қўйди. Социализмнинг жаҳон системаси вужудга келди. Капитал мамлакатларида ишчилар ҳаракати ўсиб мустаҳкамланиб бормоқда. Империализм мустамлака қароргоҳларининг сўнгги қолдиқлари бугун бўлмаса эртага қулаб кетажак. Жаҳон коммунистик ҳаракати ҳозирги замоннинг тобора бардам ва ҳал қилувчи кучи бўлиб қолмоқда. Марксизм-ленинизм ғоялари ер шарининг ҳамма бурчакларида миллион-миллион меҳнаткашлар оммасининг онгига сингиб бормоқда.

Гарчи кураш ҳали тугамаган бўлса ҳам социализм дунёси эски дунё кучларига, капитализм дунёси кучларига қарши олиб борилаётган шиддатли ва қийин курашда мустаҳкамланиб ва кенгайиб бормоқда деб тарих ўз ҳукмини чиқариб қўйди. Келажак бир ҳовуч йиртқич империалист қонхўрларники эмас, балки абадий барҳаёт Ленин тинчлик, демократия ва социализм учун ҳал қилувчи буюк курашга қўзғотган ер куррасидаги халқлар оммасиникидир.

Шунинг учун ҳам **Лениннинг ҳаёти ва таълимоти Ғарб ва Шарқ халқлари, бутун ер шари халқлари миллион-миллион оммасининг ақли ва қалбидан жой олди.** Бу эса қонуниятлидир. Ленин алангали революционер, бутун дунё меҳнаткашларининг туғма йўлбошчиси ва устозидир. Ленин сиймосида том маънодаги Инсон фазилатлари: тарихий тараққиётнинг объектив қонунларини чуқур билишга, омманинг ижодий кучларига ишончга, меҳнаткашларга бениҳоя муҳаббат ва уларнинг душманларига нафратга асосланган биллурдек ахлоқий поклик, туганмас оптимизм камдан-кам учрайдиган яхлит ва уйғун ҳолда мужассамланган.

Ленинизм тинчлик ва коммунизм учун курашда бизнинг байроғимиз ва жанговар қуролимиздир. Бизнинг кучимизнинг ва ишимиз енгилмаслигининг манбаи ленинизмга садоқатда, меҳнаткашлар оммаси билан Коммунистлар партияси бирлигидадир.

Бизнинг интервью

СИРДАРЁ САЙЛОВ ОЛДИДАН

16 март
Ўзбекистон ССР маҳаллий Советларига
САЙЛОВЛАР КУНИ

Мухбиримиз область меҳнаткашларининг сайлов олди тайёргарликлари ҳақида сўзлаб беришини илтимос қилиб, Сирдарё область ижроия комитетининг масъул секретари Ғ. А. Абдураҳмоновга саволлар билан мурожаат қилди:

— Сирдарё меҳнаткашлари бўлажак сайловларга қандай тайёргарлик кўришмоқда?

— Бепоён мамлакатимизнинг ҳамма жойида бўлгани каби Сирдарё области меҳнаткашлари ҳам маҳаллий Советлар сайловларига тайёргарликни улуғ Лениннинг юз йиллик тўйига ҳозирланиш билан қўшиб олиб бормоқдалар.

— Ўтган йили В. И. Лениннинг Мирзачўл истиқболига асос солган қутлуғ Декретининг 50 йиллигини нишонладик. Ленин назари тушган Мирзачўл катта меҳнат фронтининг марказига айланди. Мирзачўл негизида Сирдарё области ташкил этилганига 6 йил бўлди. Сўнгги йиллар мобайнида чўлқуварлар маскани тобора гўзаллашиб бормоқда. Ўтган сайловлардан бери 3 та шаҳар типидаги посёлка ижодкор чўлқуварлар қўлида сайқал топди. Булар Киров, Крестьянский ва Ширин посёлка Советларининг марказларидир. Мамлакатдаги йирик иншоотлардан бири бўлган Сирдарё ГРЭСи бунёдкорларини ўз бағрига олган Ширин посёлкасига биринчи ғишт шу сайловлар орасида қўйилган эди. Мана бугун бу ерда бежиримгина шаҳарча қад кўтарди. Янгидан 8 та қишлоқ Советлари ташкил этилди. Фарғона, Самарқанд, Андижон қишлоқ Советлари шулар жумласидан.

— Қуйи совет ташкилотлари сайлов олдидан қандай ташкилий ишлар олиб бормоқдалар?

— Худди шу масалада область Советн ижроия комитети президиум мажлиси навбатма-навбат барча район Советлари ижроия комитетларининг ҳисоботини тигламоқда. Яқинда Янгиер район Советн ижроия комитетининг сайлов олди фаолияти ҳақида ижроком раиси Исматулла Йўлдошев ҳисоб берди. Область Советн ижроия комитетининг 4-февралдаги президиум мажлисида Янгиер, Фориш ва Пахтаорол районларида сайлов олди тайёргарлик ишлари пухта бораётганлиги таъкидланди. Боёвут, Ильич районлари ва Гулистон шаҳар ижроия комитетларининг фаолиятидаги камчиликлар кўрсатиб ўтилди.

— Сайлов харитасида янги округлар кўпми?

— Анчагина бор. Жиззахда «Депо», Пахтакорда «Тахирсой», Боёвутда «Деҳқонобод» сайлов округлари тузилди. Янги сайлов округларида ҳам тайёргарлик ишлари зўр. Ҳозир депутатликка номзодлар кўрсатиш бошланди. Пахтакор Шарофат Бозорова ва боғча мудираси Лола Эрбўтаева, комбайнчи Раҳмат Абдураззоқов, совхоз ишчиси Расул Сунматов ва газета редактори Н. Тимофеевлар область Советн депутатлигига кўрсатилган биринчи номзодлардир.

Хуллас, сирдарёликлар маҳаллий Советларга бўлажак сайловларни улкан байрамлардай кутиб олишга астойдил ҳозирлик кўрмоқдалар. Ҳамма сайлов округлари ва участкаларида иш қизғин. 424 агитпунктнинг агитатор ва сиёсий ахборотчилари кенг ташвиқот ишлари олиб бормоқдалар.

●

Тошкент областининг Калинин районидаги Собир Раҳимов номли колхозининг 9- сайлов участкасида маҳаллий Советларга сайловларга тайёргарлик ишлари қизғин бормоқда. Суратда: агитаторлардан (чапдан) Ж. Мажидов ва Х. Саломов ўртоқлар сайловчилар ҳузурига йўл олмоқдалар.

А. Тўраев фотоси.

Сайловдан сайловгача

ГУЛЛАЁТГАН «ГУЛБОҒ»

Равон асфальт йўлдан бора туриб беихтиёр ўйлайди киши: «Гулбоғ» қиёфаси сўнгги икки-уч йил ичида қанчалар гўзаллашиб кетди-я!

Совхоз ишчиларининг турмуш маданияти тез юксалмоқда. Сўнгги йилларда қишлоқ маданий ҳаётида ҳавас қилгулик ўзгаришлар юз берди. 550 ўринли клуб, 65 ўринли касалхона, алоқа уйи, янги ҳаммом бинолари ишчилар хизматида. Бир йилда 60 хонадон янги уйларга кўчиб ўтди.

Ўтган сайловлардан бери Зарафшон районидаги «Гулбоғ» совхози қишлоқлари янада фаровон, обод бўлди.

Б. МАҲМУДОВ.

ШАҲАРДАН КАМ ЭМАС

Бухоро районидаги Ширбудин қишлоғи ўтган сайловлардан бери яна ҳам чирой очди. Унинг шаҳардан ҳеч камлик жойи қолмаяпти. Бу ерда биронта ҳам эски уй, пахса девори учратмайсиз.

Кейинги йилларда айниқса қурилиш ва ободончилик ишлари кучайиб кетди. Қисқа муддат ичида агроном Норбой Жўраев, ўқитувчи Ражаб Бозорбоев, бинокор Муҳиддин Асланов, пахтакор Қурт Ҳайитов каби ўнлаб кишилар янги уйларда ҳовли тўйлари ўтказдилар.

Қишлоқда ошхона, универмаг, кутубхона, катта клуб, медпункт, алоқа бўлими, сартарошхона, пойафзал ремонт қилувчи устахона, ҳаммом ва бошқа кўплаб маданий-маиший бинолар аҳоли хизматида. Қишлоқ марказида Ленинга ҳайкал ўрнатилган. Бу хиёбон меҳнат аҳлининг ҳақиқий сайлгоҳи. Оқшомлари қишлоқ аҳли клубда кинофильмлар томоша қиладилар, хиёбонда мириқиб ҳордиқ чиқарадилар.

Қишлоқдаги иккита ўн йиллик мактабда меҳнаткашларнинг 1000 дан ортиқ ўғил-қизлари таълим олишяпти. Тез орада улар ажойиб совға оладилар, тўрт қаватли янги мактаб биноси қурилиши авж олдириб юборилди. Ҳасан Тошев бошлиқ қурилиш бригадасининг Йўлдош Давлатов, Азим Ҳамроев, Норқул Ҳазратов ва бошқа қўли гул бинокорлари қурилиш ишларини жадал суръатларда давом эттиряптилар.

Ширбудин йил сайин гўзаллашиб боряпти. Унинг келажаги яна ҳам порлоқ.

Ж. ЙЎЛДОШЕВ.

Болаларингизга ўқиб беринг

САЛОМ, САЛОМСИЗ

Бир бола бор исми Салом,
Салом нима ўзи билмас.
Кўча-кўйда юрганида,
Кекса, ёшни кўзга илмас.
Ахир бундай ном қўйганлар,
Яхши бўлсин деб қўйди.
Саломвой-чи, эрта кунда,
Саломини еб қўйди.

ТОЛ

Уйимизни тагига биз тол экканимиз,
Иссиқ кунда умид қилиб соясидан.
Ен қўшнимиз тол экибди, атай бир кун —
Сўраб қолса йўқ демаймиз поясидан.
Олинг, деймиз хоҳлаганини, ишиом болин,
Йўқ, бўлмайди, дейиш — уят, яхши эмас.
Кўздек кўшни тони ҳосил қилар бўлса,
У ҳам ўйлар, ёз неъматин олгиз емас...

ШИРИН ТАОМ

Таомларнинг энг ширини нима дея,
Сўраб қолди бобосидан бир кун Зия.
Бобо деди: — Ҳаммаси ҳам ширин, болам,
Ширинлигин сирин билгин сен аввалом.
Тузу пиёз, мойи, гўштда эмас бу гап,
— Хўш, нимада, — деди Зия сабри тугаб.
Бу,— деб бобо гапни мақсад томон бурмиш, —
Ҳар таомга лаззат берар ширин турмуш.

ҲАМДАМ

Ҳамдамжоннинг исмини
Билиб қўйган онаси.
У ҳаммага ҳамдамдир,
Келганида хонаси.
Қуни-қўшни Ҳамдамдан
Хурсанддирлар эрта-кеч:
Бирор хизмат буюрсанг,
Йўқ демайди бола ҳеч.
Хўп дейди-ю, шу замон
Айтганларин ўхшатар.
Ота-она орзусини
Яхши бола ушатар.

БАРАКАЛЛО

Баракалло сўзи нима,
Бу қандай сўз?
Чин юракдан портлаб чиққан —
Вулқондай сўз.
Балли, яша! — деганлари
Шу бир сўзда,
Баракалло сўзин олган
Борми сизда?
Бўлса, қойил бола экан,
Хўб мард экан,
Баракалло сўзи — мақтов,
Ҳурмат экан.

ҚИЙИҚ БЎЛМАНГ

Қийиқ бўлмоқ бу ёмон,
Яхши бўлишни ўйланг.
Болаларнинг ичида
Нақши бўлишни ўйланг.
Одоб билан иш тутинг,
Сўзланг секин, мулойим.
Катта-кичик ҳурматин
Сақланг сиз ёдда доим.
Мактабда ҳам уйда ҳам,
Бўлсин бу қоидангиз.
Қийиқ бўлманг, укалар,
Ўзингизнинг фойдангиз.
Теракдек тикка ўсмай,
Эгилинг уй ишига.
Тебраниб турган дарахт
Роҳат берар кишига.
Ҳар иқболни вақтида
Экса у, кўклаб унар,
Ёшлик ғанимат, ўтмай
Олинг илм, одоб, ҳунар.
Қийиқ бўлманг ҳеч қачон,
Қийиқлик йўлда говдир.
Яхши бўлмоқ келажак
Бахтингизга гаровдир.

Толиб ЙЎЛДОШ.

Янгиликлар, ХУШХАБАРЛАР

МУЗ ФАБРИКАСИ

◆ Қарши шаҳридаги темир йўл узелида сунъий муз ишлаб чиқарувчи завод технология машина-ускуналарини монтаж қилиш тамомланди.

Корхона маҳсулоти Қарши чўлидаги ихтисослаштирилган янги совхозларнинг сабзавоти, меваси ва узумини олис масофага элтувчи муз вагонлар учун мўлжалланган. Заводдаги барча ишлаб чиқариш процесслари батамом механизациялашган ва автоматлашган.

Бу ерда монтаж қилинган муз генератори ҳар куни 90 тонна муз бериши керак эди. 305-қурилиш-монтаж поездининг рационализаторлари ва мутахассислари таклифига биноан, ускуналарни яхшироқ жойлаштириш ҳисобига бакнинг ҳажми 130 тоннага қадар катталаштирилган. Корхонанинг иккинчи навбати ҳам ҳар куни шунча муз тайёрлаб берадиган бўлади.

ТЕХНИКА ХИЗМАТИ

◆ Когон техника хизмати кўрсатиш станцияси реконструкция қилиниб бўлди. Бундан буён станция ҳар йили 400 автомобиль ва мингдан ортиқ двигателларни мунтазам тартибда «даволашга» қабул қилади.

Техника хизмати кўрсатиш станцияси ремонт операцияларини юксак техника даражасида бажаришга имкон берувчи энг янги машина-ускуналар, асбоблар билан таъминланган.

«Узсельхозтехника» область бўлимининг перспектив планига мувофиқ, бу йил областнинг бошқа районларида ҳам автомобиллар учун яна еттита шундай «шифохона» қурила бошланади.

ЗАВОД КИНОСТУДИЯСИ

◆ Хоразмдаги кекса корхоналардан бири — ёғ-совун заводи тўғрисида, унинг бугунги ва эртанги куни ҳақида ҳикоя қилувчи фильм суратга олинди. Бу завод киностудиясининг биринчи ишидир. Киностудияда электр цехи бошлиғи А. Раҳимов электрчи П. Ҳамроев, инженер Э. Назаров ва бошқа киносанъат ҳаваскорлари шуғулланишмоқда. Энди ёғчилар В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини кутиб олишга қандай ҳозирлик кўраётганликлари, юбилей меҳнат вахтасида қандай меҳнат қилаётганликлари тўғрисида фильм олишмоқда.

Қишлоқ қурилиши масалалари

ҚИШЛОҚ ЖАМОЛИНИ МЕЪМОР ОЧАДИ

Ўзбекистон қишлоқлари асосан типовой лойиҳалар бўйича қурилмоқда. Бу борада Ўзбекистон қишлоқларини лойиҳалаштириш Давлат институти мутахассислари катта хизмат қилдилар. Улар уй-жой, маданий-маиший бинолар ва ишлаб чиқариш объектларининг яхши лойиҳаларини яратмоқдалар.

Аммо ҳозиргача қўлимизда бўлган лойиҳаларнинг ҳаммаси ҳам деҳқоннинг талабига тўла жавоб бермоқда, қишлоқ жойларининг хусусиятларини тўла-тўкис ҳисобга олмоқда, деб бўлмайди. Чунки республикамиз районлари ўзининг алоҳида иқлим хусусиятлари билан фарқланади. Лойиҳаларда аҳолининг миллий анъаналари ҳам, тарихан таркиб топган уй-жой қурилиши тажрибаси ҳам тўла акс этаётгани йўқ.

Биз бу мақолада қишлоқларимиз архитектураси ҳақида айрим мулоҳазаларни айтиб ўтмоқчимиз. Колхоз ва совхоз қишлоқлари бош планлар асосида қурилмоқда. Бу янги уй-жойларда ҳам қулайликлар муҳайё. Водопровод дейсизми, газ дейсизми, электр дейсизми, хуллас, ҳаммаси бор. Аммо бу қишлоқларга меъморчилик санъати, ҳозирги архитектура нуқтаи назаридан қараганимизда, мавжуд камчиликлар манаман деб кўзга чалинади. Биз қишлоқларни қайта қуриш мисли кўрилмаган даражада кенг қулоч ёзган ҳозирги замонда бу вазифа фақат лойиҳа институтларининг ишигина бўлиб қолмай, бу муҳим иқтисодий ва социал вазифани ҳал этишга меъморларни, халқ усталарини жалб этиш керак деб ҳисоблаймиз. Энди қишлоқларимизни архитектура жиҳатдан ҳам кўркам ва чиройли қилиб қуриш вақти етди. Қишлоқларда маданий-маиший муассасалар, уй-жой ва маъмурий биноларни шу тарзда жойлаштириш керакки, бу яшаш ва ишлаш учун қулай бўлиши билан бир қаторда кишиларимизга завқ-шавқ бағишласин, меҳнаткашларни гўзалликни ҳис этиш руҳида тарбияласин. Хуллас, қишлоқларимиз яхлит меъморчилик обидалари бўлиши, қишлоқлар қурилишида миллий меъморчилик меросидан фойдаланилиши лозим.

Қишлоқларда уларнинг ижтимоий марказини ёки соддароқ қилиб айтганимизда қишлоқ гузарини қуришга алоҳида эътибор бермоқ лозим. Баъзан шундай ҳам бўлади: бош планни тузган мутахассислар ҳамма иморатларни бузиб ташлашга ошиқадилар. Яна бир тоифа мутахассислар борки, улар кўчалар ва иморатлар қандай тушган бўлса шундай тураверсин, бош планни шу ҳолда ҳам амалга оширса бўлади деган қарорга келганлар. Бу иккала йўл ҳам яхши самара бермаётганини амалда кўриб турибмиз. Бош планларни тузиш ва амалга оширишда, энг аввало қишлоқ гузарининг яхлит ансамблини бунёд этишга эътибор бериш лозим. Мавжуд уй-жойларни бузиб ташлаш ҳам, қолдириш ҳам ана шу вазифани бажаришга бўйсиндирилмоғи лозим.

Лойиҳачи мутахассислар меъморлар билан ҳамкорликда уй-жойларни планлаштиришда ҳам, унинг архитектура жиҳатдан кўркам бўлишида ҳам намуна бўладиган янги қишлоқларни бунёд этдилар. Сариосиё районидаги «Коммунизм» колхозининг Қарашид посёлкаси, Поп районидаги Ленин номли колхозининг «Ғурумсарой» посёлкаси, Шеробод районидаги 2-совхозининг марказий қўрғони ва бошқа ўнлаб колхоз қишлоқлари бунга яққол мисол бўла олади. Бу колхоз қишлоқларини қайта қуришда меъморлар фаол иштирок этганлари учун ҳам кўрса кўргудек посёлкалар бунёд этилди.

Аммо шуни тан олмоқ керакки, меъморлар, лойиҳачилар ва бинокорлар яқин-яқин йилларгача ҳам колхоз қишлоқларини қайта қуришда архитектуранинг аҳамиятига эътибор бермадилар. Баъзан эса масаланинг моҳиятига унча тушунмаган буюртмачининг кетидан бориб, лойиҳанинг бузилишига йўл қўйдилар, айрим колхоз ва совхозларда қурилиш лойиҳасиз ҳам бошлаб юборилаверди, қурилишга авторлик назорати суст бўлди. Эндиликда эса архитектуранинг аҳамияти ва роли кун сайин ортиб бормоқда. Чунки уни эътиборга олмай туриб, колхоз ва совхоз қишлоқларини кўркам қилишимиз қийин.

Қишлоқ қурилиши ва янги посёлкаларни лойиҳалаштириш борасидаги энг муҳим вазифаларга тўхталиб ўтмоқчимиз. Ер тузиш ташкилотлари республикамиз қишлоқ хўжалигини ҳар томонлама ривожлантиришни ҳисобга олиб, илмий жиҳатдан асосланган планлаштириш схемаларини ишлаб чиқмоқлари лозим. Бунда ер ва сув ресурсларидан тўғри фойдаланиш ҳам кўзда тутилмоғи керак. Тайёрланган схемалар колхоз, район ва область идоралари билан баҳамжиҳат муҳокама қилиниб қабул этилиши ва уларни яқин 15—20 йил ичида ўзгартирмаслик маъқул бўлади.

Яқин уч-беш йил ичида ҳамма қишлоқларнинг бош планларини тузиб чиқиш кечиктириб бўлмайдиган вазифадир. Бош план колхоз ривожланишини ўзида акс эттирган техникавий ҳужжатгина бўлмай, у архитектура асари ҳамдир. Ҳозир колхоз ва совхоз қишлоқларининг 1682 та бош плани тузилган. Лекин улардан 990 тасини қайта ишлаш талаб этилади. Лойиҳа институтлари бундан буён ҳам типовой лойиҳаларни такомиллаштириб боришлари, бунда қишлоқ ҳаётининг ўзига хос хусусиятларини инобатга олишлари керак. Қишлоқдаги уйлар шаҳардаги уйларнинг нусхаси бўлиб қолмаслиги лозим. Маълумки, қишлоқ аҳли кўп квартирали уйларга истаб-истамай кўчмоқда. Биз буни эътибордан қочирмаслигимиз керак. Шунингдек, қишлоқ клублари, маданият уйлари, қишлоқ Советлари бинолари учун ҳам турли-туман типовой лойиҳалар ишланса, кўнгилдагидек иш бўлади.

Қишлоқ объектларини қуришда маҳаллий қурилиш материалларидан фойдаланиш керак. Шундай қилаётган қурилиш ташкилотлари уй-жой ва маданий-маиший қурилишлар таннархини арзонлаштирмоқдалар, уларнинг тажрибасини ўрганса, ибрат олса арзийди.

Кўркам ўзбек қишлоқлари қуришга бел боғлаган «Ўзгипросельстрой» институтининг архитекторлари ва лойиҳачилари архитектура-планлаштириш вазифаларини ҳал этишда ижодий йўл тутмоқдалар. Лойиҳаларда уйларни миллий жиҳатдан пардозлашга эътибор берилмоқда. Буни хусусан ганч, бетон ва ёғочдан ясалаётган қуёш нурларини тўсиб қоладиган воситаларда кўриш мумкин. Шунингдек, деворлар сувааш билан бир қаторда рангли керамик плиталар — кошинлар билан қопланади. Қадимий меъморчилик обидаларида деворларни безаш учун ана шу усул кенг қўлланганини кўрамиз.

Хуллас, янги қишлоқлар қурилишида уларнинг архитектура жиҳатидан кўримли бўлишига кўпроқ эътибор берсак арзийди.

Қишлоқларимиз жамоли меъмор қўли билан очилади.

А. АШРАПОВ,
Тошкент политехника институтининг профессори.
А. ШЕСТИОЛТИНОВА,
муаллим.

ҚОРАҚАЛПОҚ АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ ҲАФТАЛИГИ ОЛДИДАН

Содиқ Нурумбетов — Қорақалпоғистон Автоном республикасидагина эмас, балки бутун Ўзбекистонда ҳам маълум, машҳур оқин ва шоирдир. У ўз ижодий фаолияти давомида ўқувчиларга 15 та шеърий китоб тортиқ қилди. Унинг кўпгина шеърлари рус тилига таржима қилинган. Шу кунларда шоир В. И. Ленинга бағишланган достони устида иш олиб бормоқда.

Сиз кўриб турган бу суратларда Қорақалпоғистон АССР халқ шоири Содиқ Нурумбетов ва унинг китобларидан намуналар.

Н. Ключиев фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

●

Тўлеперген МАТМУРОДОВ,
(Қорақалпоқ шоири)

ДАРЁ БЎЙИДА

Сув бўйида турдим ўй суриб,
Амударё сокин оқмоқда.
Тўлқинларга тўшини уриб
Чағалайлар қанот қоқмоқда.

Мотор қайиқ сузиб ўтади,
Мавжланган сувни қоқ ёриб.
Тўлқинлар тик сакраб кетади
Сув бетини кўпикка қориб.

Амударё, тўлқиннинг мисол
Юрагим ҳам қайнаб тошмоқда.
Чағалайдай тинмагур хаёл,
Узоқларда, тоғлар ошмоқда.

Рауф ТОЛИПОВ таржимаси.

ЁШ ЗАРАНГ

Иброҳим ЮСУПОВ,
(Қорақалпоқ шоири)

Ёш заранг оғочи чайқалди бирдан
Мен Канев тоғининг турсам бошида.
Тарас Шевченконинг қабри қошида
Ёш заранг оғочи чайқалди бирдан.
Чайқалди...
Ва лекин кўзим ўнгида
Ўзгача бир давҳа жонланиб кетди.
Мана, шоир юрар олис сургунда,
Ўзга соҳилларни юрт-макон этди.
Кимсасиз оролда—олис хилватда
«Уйғониш» деган бир ибора очди.

Қамишлар шовуллаб ётган жойларга
Ҳаёт дарахтининг ниҳолин санчди.
Бу ниҳол мабодай йўл кўрсатади
Узоқдан балиқчи кемаларига.
Балиқчилар аста қулоқ тутади
Мунгли казак қўшиқ наъмаларига.
Дардли ашуласи бу казакларнинг
Ҳамоҳанг балиқчи юран торига.

Ўзлари ғарибу қалби покларнинг
Аму бўйларида чекман зорига.
Тинглар балиқчилар... Бир йигит шу кез
Тамом бўлар-бўлмай ошно қўшиқ,
Қайиқ эшкагидан дутор ясаб тез
Лангарга суяниб куйлади жўшиб...
Ёш қорақалпоқнинг бу қўшиғида

Саҳро сулувлиги, саҳро ҳавоси,
Қўшиқ нақорати — қайтариғида
Янграрди Оролнинг тўлқини сози...
«Орол, ғуссаларим тошган бир вақтда
Ҳам қамоқ бўлгансан, ҳам дўстим кушод.
Умрим охирида Украина ёқда
Мақтамай, қарғамай этдим сени ёд.
Бўлгандинг энг яқин дардкаш маконим,

Бир йигит қўшиқлар айтганда янгроқ,
У — саҳро булбули Бердақ эканин
У замон билмаган эканман бироқ». —
Дегандай ёш заранг чайқалди бирдан,
Мен Канев тоғида тик турган чоғим,
Қўбузчи қабрига гул қўйган чоғим
Ёш заранг оғочи қўзғолди бирдан.

Қорақалпоқчадан Ҳайриддин САЛОҲ таржимаси.

СПОРТ янгиликлари

БУТУНИТТИФОҚ МУСОБАҚАСИДА

Ўзбекистонлик моҳир шахматчи, СССР спорт мастери Мамажон Муҳиддинов ўтган йил қишлоқ спортчилари ўртасида ўтказилган мусобақаларда мамлакат чемпиони бўлган эди. Қизиқ, бу йилги чемпионлик кимга насиб этаркин? Мусобақалар яқин кунларда Таллинда бошланади. Қишлоқ шахматчиларининг бу сафарги Бутуниттифоқ мусобақасида Муҳиддинов билан бирга мастерликка кандидат П. Пармонов ҳам қатнашади.

ЧЕМПИОНЛАР АНИҚЛАНДИ

Пойтахтнинг Армия спорт клуби залида эркин кураш бўйича мусобақалар ўтказилди. Уч кун давом этган олишувда Ўзбекистоннинг турли жойларидан келишган 80 дан зиёд энг кучли курашчилар ўзаро беллашдилар. Республика чемпиони номини олиш кўпроқ тошкентлик полвонларга насиб этди. Шунингдек, нукуслик Ш. Машарипов ҳам курашда ғолиб чиқди. Жами ўн спортчи 1969 йил чемпиони бўлди.

ЁШЛАР КУРАШИ

Ёшлар ўртасида мамлакат шахсий биринчилиги учун Чимкент шаҳрида ўтказиладиган мусобақада республикамиз кучли курашчилари, мастерликка кандидатлар Н. Кольман, А. Шодиев, М. Тошхўжаев, В. Шаболкин, А. Қаюмов, Н. Муҳитдинов ва бошқалар қатнашадилар. Кураш уч кун давом этади.

ЧЕТ ЭЛЛИК КИШИЛАР ЎЗБЕКИСТОН ҲАҚИДА

«РЕСПУБЛИКАНГИЗ ҲАҚИДА КИТОБ ЁЗАМАН»

Ҳинд ёзувчиси В. Д. Кхер Шастри тўғрисида, унинг Тошкентда бўлган кунлари тўғрисида ёзадиган китоби учун материал тўплагани Ўзбекистонга келди. Ёзувчи ён дафтарига Лаъл Баҳодир Шастрини кўриш шарафига муяссар бўлган тошкентликлар билан учрашув тўғрисидаги таассуротлардан ташқари унинг Тошкентда, Ўзбекистоннинг шаҳар ва қишлоқларида кўрган жуда кўп қизиқарли таассуротлари ҳам битилди. «Энди уйимга етиб боргач, Ўзбекистон тўғрисида бир неча очерк ёзаман, — дейди очеркчи. Бу очеркларда Самарқанд тўғрисида, унинг ёдгорликлари ҳақида, бир қанча фан арбобларини тарбиялаб етиштирган Самарқанд университети тўғрисида ҳикоя қиламан».

В. Д. Кхер Тошкентдаги Алишер Навоий номли адабиёт музейини бориб кўрди. У «ўзбек халқи ёзувчиларининг адабий меросларини катта меҳр-муҳаббат билан сақланаётганлигини» таъкидлади.

Меҳмоннинг Тошкентдаги ҳинди тили ўргатилаётган мактабга ташриф буюриши унда унутилмас таассурот қолдирди.

«Ҳиндча китобларни кўриш, қўшиқларни тинглаш, болалар билан ўз юртингнинг тилида гаплашиш унутиб бўлмас таассурот қолдиради.

Мен ўз очеркларимда, деб таъкидлайди В. Д. Кхер, Ленин тўғрисида, Октябрь революциясидан сўнг Ўзбекистон ўз ҳаётининг барча соҳаларида эришган жуда катта тараққиёт тўғрисида ҳикоя қилиб бераман».

(ЎзТАГ).

Совет Иттифоқида қурилаётган 20 пишлоқ заводи учун асбоб-ускуналарни Венгрия Халқ Республикаси етказиб беради. Суратда: мутахассислар шу заводлар учун мўлжалланган электр аппаратларини ўрнатмоқдалар.

МТИ—ТАСС фотоси.

ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР ПЛАНЕТАМИЗДА

ИҒВОГАРЛАРНИНГ ҚОРА НИЯТЛАРИГА ЙЎЛ ҚЎЙИЛМАСИН

Германия Федератив Республикаси президентини Ғарбий Берлинда сайлаш тўғрисида Бонн ҳукуматининг иғвогарлик билан чиқарган қарорига жаҳон жамоатчилиги кескин норозилик билдирмоқда.

● БЕРЛИН. АДН агентлигининг мухбири Дюссельдорфдан хабар беради: Германия Коммунистик партияси Ғарбий Берлинда федерал мажлис чақирилишига халақит бермоқ учун оммавий кампанияни бошлаб юборишга даъват қилди. Германия Коммунистик партияси Марказий Комитети Ғарбий Берлин аҳолисига қарата чиқарган мурожаатида Германия Демократик Республикасининг ҳукумати Германия Федератив Республикаси билан муносабатларни йўлга қўйиш мақсадида 10 йилдан кўпроқ вақтдан бери ташаббус кўрсатиб келаётганлигини эслатиб ўтди.

Бу ташаббусга жавобан янгидан-янги иғвогарлик ҳаракатлари қилиниб турибди.

Германия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг мурожаатида сўнгра бундай дейилади: Бу империалистик сиёсат билан бир қаторда мамлакатнинг ичида ўнгга бурилиш содир бўлмоқда. Шу билан бирга расмий маъмурлар янги нацистлик тенденцияларини рағбатлантирмоқдалар, фавқулодда қонунлар қабул қилинмоқда, демократик ва социалистик кучларга қарши таҳдидлар ва террор қилинмоқда, шубҳа остига олинган кишилар қамаб қўйилаверсин, деган талаблар қилинмоқда».

Воқеалар мана шундай хатарли ривожланиб бораётган бир шароитда, дейилади мурожаатда, Германия Коммунистик партияси, милитарист-нацист кучларнинг ҳужужига халқ оммаси қаршилик кўрсатиши зарур, деб ҳисоблайди.

● ЛОНДОН. Якшанбада чиқадиган «Санди таймс» газетаси, Германия Федератив Республикаси президентини Ғарбий Берлинда сайлаш «башарты ошкора иғвогарлик дейилмаган тақдирда ҳам кучни қўпол равишда намойиш қилишнинг ўзидир» деб ёзади.

«Санди экспресс» газетаси ҳам уқтириб ёзадики, Ғарбий Берлин Ғарбий Германия давлатининг бир қисми эмас, шу сабабли у ерда Бонн парламентининг махсус мажлисини ўтказиш ғайри қонуний бир ишдир. Шу муносабат билан газета Англия ҳукуматининг позициясини танқид қилиб, бундай деб ёзади: «Биз кескинликнинг кучайиб кетишини ва Совет Иттифоқи билан муносабатларнинг ёмонлашувини истамаймиз. Бундай шароитда Англия ҳукумати ғарб немисларига сайловни Боннда ўтказиш керак, деб маслаҳат берар деган умид қилиш мумкин эди».

● КАНБЕРРА. Газетанинг «Берлинда бемаъни янги танглик» сарлавҳали редакцион мақоласида айтиладики, Шарқий Германиядаги ҳукумат кўрган чораларга ғарбий иттифоқчилар ва Бонн томонидан қилинаётган муносабатнинг ўзи Ғарбий Германия президентини Ғарбий Берлинда сайлаш тўғрисидаги қарорнинг иғвогарлик эканлигини етарли равишда тан олишдан бошқа нарса эмас. Ғарбий Германия ҳукуматининг бу қарори, дейилади мақолада, зарур бир нарса эмас эди Ғарбий Германия сиёсатини ҳатто ақлга тўғри келмайдиган деб айтмаган тақдирда ҳам бу сайлов кампаниясидаги шундай сиёсатнинг заифлиги етарли равишда очиқ кўриниб турибди». (ТАСС).

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

БОЛГАРИЯ:

ҚАРДОШЛАРЧА ҲАМКОРЛИК

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг қарорига биноан, Болгария кальцийлаштирилган сода ишлаб чиқаришни кўпайтиради. Айни мақсадда Варна округининг оҳактош ва тузга бой Девна водийсида Европада энг катта сода заводларидан бири қурилади. Корхонанинг биринчи навбати 1971 йилнинг охирига бориб ишга тушади.

Завод қурилиши Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар қардошларча ҳамкорлигининг янги ифодасидир. Машина ускуналарнинг асосий қисми Совет Иттифоқи билан Венгриядан, қисман Чехословакия, ГДР ва Польшадан келтирилади.

КУБА:

БОЛАЛАР ТЎҒРИСИДА ҒАМХЎРЛИК

Кубанинг тоғлик Эскамбрай районида полиомиелитга қарши кампания бошланди. Аввалгидек шу саккизинчи кампанияда ҳам [биринчиси 1962 йилнинг ёзида ўтказилган эди] Совет Иттифоқида ишланган ва ҳаб шаклидаги полиомиелитга қарши вакцинадан фойдаланилмоқда. Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти уни дунёда энг яхши вакцина деб тавсия этган.

Маълумки, Кубада полиомиелитнинг илдизи қуритилди. Бу ерда 1965 йилдан бери бу касаллик билан оғриган биронта ҳам бола учрамади. Ҳолбуки, революцияга қадар полиомиелит ҳар йили 400 дан ортиқ кишининг ёстиғини қуритар эди.

Совет Иттифоқидан Кубага 2250 минг доза вакцина келтирилди.

ГДР:

МАШИНАСОЗЛИККА БАҒИШЛАНГАН КОНФЕРЕНЦИЯ

Эльсинце шаҳрида Германия Демократик Республикасида машинасозлик ва станоксозликни ривожлантириш масалаларига бағишланган конференция ўтмоқда. Германия Бирлашган Социалистик партияси Марказий Комитети билан ГДР Министрлар Советининг ташаббусига биноан чақирилган конференциянинг диққат марказида меҳнат унумдорлигини янада ошириш, ишлаб чиқаришни автоматлаштириш ва механизациялаш суръатларини жадаллаштириш, рентабелликни кўтариш масалалари бор.

ГДР халқ хўжалигида машинасозлик билан автомобилсозлик етакчи роль ўйнайди. Ўтган йили шу соҳанинг ишлаб чиқариш ҳажми 1967 йилга нисбатан 9,3 процент кўпайди. «ГДРда ишланган» деган марка қўйилган машиналар ва станоклар 60 дан ортиқ мамлакатга, шу жумладан, Англия, Франция, Италия, Японияга экспорт қилинмоқда.

МОНГОЛИЯ:

ЮБИЛЕЙ ТАРАДДУДИ

Халқ Монголиясининг қишлоқ хўжалик бирлашмаларида Монголияда кооператив ҳаракати ғалабасининг ўн йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа авж олиб кетди. Шарқий Губий меҳнаткашлари мусобақа ташаббусчилари бўлиб чиқдилар. Улар мамлакатнинг барча чорвадорларига мурожаат қилиб шу йил нинг декабрида нишонланадиган юбилейни муносиб кутиб олишга чақирар эканлар, ўз зиммаларига оширилган социалистик мажбуриятлар олдилар.

Монголиянинг қишлоқ хўжалик бирлашмалари чорвачилик маҳсулотлари етказиб берувчи асосий кооперативларга айланди. Улар 1969 йилда давлатга 80 минг тоннадан зиёд гўшт, қарийб 60 миллион литр сут топширадилар. [ТАСС].

СИНФИЙ ЖАНГЛАР

ФРАНКИЗМГА ҚАРШИ

РИМ. (ТАСС). Испания Коммунистик партиясининг Бош секретари Саньяго Каррильо яқинда Болонье шаҳрида италиян ва чет эл журналистлари учун матбуот конференцияси ўтказиб, унда бундай деди: «Испанларнинг асосий кўпчилиги Франко режимига қарши чиқмоқда. Испания — ишчилар комиссияларига уюшган онгли ишчилар синфи мамлакати бўлиб, бу ишчилар синфи сиёсий ва социал характердаги кураш олиб бормоқда. Бу мамлакатда студентлар ва зиёлиларнинг жуда катта прогрессив ҳаракати рўй бермоқда. Бу мамлакатда деҳқонларнинг кенг оммаси катта ер эгалари ва монополиялар томонидан икки томонлама эзилмоқда. Мамлакатда ҳукм сураётган режим террор ёрдами билангина сақланиб турибди»,

Франкочилар режими мамлакатда ялпи оппозициянинг ўсишини тўхтата олмайди деди С. Каррильо. Худди ана шунинг ўзи Испанияда янги сиёсий ҳокимиятни ўрнатиш зарурлиги ва мумкинлигини кун сайин кўрсатиб турибди.

Испания Коммунистик партияси, деб уқтириб ўтди у, асосий мақсадга — франкизмни ағдариб ташлашга эришмоқ учун ишчилар, деҳқонлар, студентлар, зиёлилар ва барча бошқа антифранкочи кучларни курашга яна ҳам кўпроқ отлантиришга эришиш йўлида ҳозирги вақтда ўзининг бутун куч-ғайратини сарфламоқда. Коммунистлар студентларнинг ҳаракатига, «диктатурага қарши курашда муҳим кучлардан бири» деб баҳо бермоқдалар

ПОКИСТОНДА ЯЛПИ ЗАБАСТОВКА

КАРАЧИ. (ТАСС). Бирлашган оппозиция — «Демократик ҳаракатлар комитети»нинг чақириғига биноан бугун бутун мамлакатда, Ғарбий ва Шарқий Покистонда ялпи забастовка ўтказилмоқда. Бу комитет чақириғини барча оппозициячи партиялар, ишчиларнинг катта-катта касаба союзлари, студентларнинг етакчи ташкилотлари қўллаб-қувватлаб чиқди.

Ялпи забастовка полициянинг жазо-чораларига қарши норозилик белгиси сифатида ўтказилмоқда.

Жанубий Вьетнам. Уруш жонига теккан бу америка солдати нимани ўйлаяпти? Халқ Озодлик қуролли кучларининг нетма-кет зарбасими, лаънати урушнинг қачон тугашиданми бошқа нимани ҳам ўйларди, шўрлик...

ЮПИ—ТАСС фотоси.

БРАНДЕНБУРГ ДАРВОЗАСИ ОЛДИДА

БЕРЛИН. ТАСС мухбири М. Никиточкин хабар беради:

Германия Демократик Республикаси билан Ғарбий Берлин ўртасидаги давлат чегарасида 1961 йилдан бери 45 минг марта ҳар хил иғвогарликлар содир бўлди. «Фронт шаҳри» Ғарбий Берлиндан полиция кийимини кийган бандитлар ёки ёлланган агентлар республика территориясига қараб 500 мартадан кўпроқ ўқ отдилар. Натижада шу вақт ичида Германия Демократик Республикасининг чегарачи жангчиларидан 6 киши ўлиб, 33 киши ярадор бўлди. Ғарбий Берлин томонидан Германия Демократик Республикаси пойтахтига қараб 30 марта тоннель қазилди. Қуроллаган қотиллар шу тоннеллардан ГДР территориясига ўтишга интилдилар.

Чегара қўшинлари старший лейтенанти Хартмут Байер чет эл журналистлари билан қилган суҳбатида юқоридаги маълумотларни келтирди. Старший лейтенант билан учрашув Германия Демократик Республикаси давлат чегарасида Бранденбург дарвозаси олдида бўлиб ўтди. Бир-бирига сира ўхшамаган икки дунё ўртасидаги тинч бунёдкорлик меҳнати билан шуғулланаётган ишчи-деҳқонлар давлати ва ГДР ҳамда бошқа социалистик мамлакатларга қарши жосуслик-қўпорувчилик ишларининг марказига айлантирилган Ғарбий Берлин ўртасидаги тафовут мана шу ерда айниқса яққол кўриниб туради.

Ғарбий Берлинда 90 дан ортиқ жосуслик-қўпорувчилик марказлари ва 60 дан зиёд милитаристик реваншчилик ташкилотлари бор. Бонн ва Ғарбий Берлиннинг расмий маъмурлари, шунингдек уларнинг пропаганда органлари ва айниқса Ғарбий Германия ҳамда Ғарбий Берлин матбуотининг кўп қисмини ўз назорати остига олган Шпрингерга қарашли газеталар мана шу жосуслик-қўпорувчилик марказлари ва милитарист реваншчи ташкилотлар билан биргалашиб олиб, Германия Демократик Республикасига қарши идеологик қўпорувчилик ва иғвогарлик ишларида актив қатнашмоқдалар.

Бонннинг ҳукмрон доиралари Ғарбий Берлинни кескинлик ва ҳарбий хавф-хатарлар ўчоғига, НАТО агрессив блокининг истеҳкомига айлантиришга жон-жаҳдлари билан ҳаракат қилмоқдалар. Ҳар иккала Герман давлати ўртасидаги муносабатларни нормаллаштириш ва Ғарбий Берлиндаги аҳволни нормаллаштириш хусусида Германия Демократик Республикасининг тинчликсевар, конструктив таклифларини назар-писанд қилмаган ҳолда улар айни вақтда мана шу мустақил сиёсий шаҳарга нисбатан ўзларининг босқинчилик ниятларини яширмаяптилар. Ғарбий Берлин ҳеч қачон Ғарбий Германияга қарашли бўлган эмас ва бундан кейин ҳам бўлмайди. ГДР территориясида жойлашган Ғарбий Берлинда ГФР президентини сайлаш учун федерал мажлисни Ғарбий Берлинда ўтказмоқчи бўлган Бонннинг иғвогарлик ҳаракатлари Рейн соҳилидаги сиёсатчиларнинг хатарли ниятларини кўрсатувчи яна бир ёрқин далилдир.

Ҳар йили миллион-миллион немис ва чет эл туристлари Германия Демократик Республикасига келиб кетадилар. Улар «Берлин девори» деган империалистик пропаганданинг қуруқ туҳматдан иборат эканлигига шу ернинг ўзидаёқ ишонч ҳосил қилмоқдалар. Улар бу ерда барча милитаристик реваншчилик кирдикорлари тилка-пора бўлаётган қудратли тинчлик истеҳкомини ўз кўзлари билан кўрмоқдалар.

Чегарачиларга келганда, деди Х. Байер, улар бутун ГДР халқи билан бирга Ғарбий Берлинга нисбатан Бонннинг янги хатарли авантюрасини нафрат билан қораламоқдалар. ГДР ҳукуматининг талабларини бутунисича ва тўла қўллаб-қувватламоқдалар. Чегарачи жангчилар ишчи-деҳқонлар давлати чегарасини зийраклик билан қўриқлаб турибдилар.

ҚАРҒАЛАР ГУРУНГИ

ХАЛҚАРО ФЕЛЬЕТОН

Инглиз фашистларининг лидери Освальд Мосли Жанубий Африка Республикасига йўл олди. Шуни эътироф этиш кераки, Мосли сингарилар учун Жанубий Африка Республикасига ўхшаш жойлар афсуски жуда оз. У ерда Мослини палағда қолган тухум ёки ириган помидор билан эмас, балки катта иззат-икром билан кутиб олишларига ишончи комил унинг. У ерда Мосли шарафига дабдабали қабуллар бўлишини ҳам билади. Қўйингчи Преторияда Мосли ўзини уйидагидек ҳис қилса бўлади.

Адольф Гитлернинг собиқ эркаси бўлган кишини Жанубий Африка Республикасида қайси хизматлари учун бунчалик иззат-икром қилишаркин? Чиндан ҳам нима учун телба фюрер қайси «хислат»лари учун уни қадрларди?

У одамларни қўролмаслик ғоясига чинакам содиқ эди ва шу ғояни тинмай тарғиб қиларди. Унинг мана шу «хислати» фюрерга бағоят ёқиб тушган эди. Мослининг ўнг қўли Вилли Вебстер бир вақтлар Жанубий Африка Республикасининг ҳукмдорлари тўғрисида гапириб: «Гитлер қайси йўлдан борган бўлса, улар ҳам шу йўлдан боришяпти» деган эди.

Бу аниқ далиллардан сўнг Мосли ва унга ўхшаш кишиларнинг Жанубий Африка Республикасига бориши ва у ерда ҳузур-ҳаловат кўриши жуда аниқ. Бунинг устига улар бу ерда собиқ гитлерчилар билан топишади. Улар билан оғиз-бурун ўпишади. Чунки собиқ гитлерчилардан бир эмас, бир неча мингтаси ана шу Африка жанубида бошпана топишган ва ирқчи ҳокимият паноҳида ардоқланиб яшашяпти. Кўриниб турибдики, ҳозирги кунда Жанубий Африка Республикаси ҳозирги замон фашистлари ва неофашистларининг «табаррук» зиёратгоҳчга айланиб қолди. Ахир бу ерга Ғарбий Германия неофашистларининг фюрери Адольф фон Тадден ҳам бир неча бор қадам ранжида қилган. Жанубий Африкага тез-тез келиб турувчи Отто Скорцени ва турна қатор келиб кетаётган бошқа йирик нацистлар Жанубий Африка Республикасини «Яшаш учун энг қулай мамлакат» деб ҳисобламоқдалар. Ҳали тўла янчилмаган нацистлар ва уларнинг бошқа қолдиқлари Жанубий Африка Республикасини кўздан пана бўлиб турадиган ва ишончли паноҳ бўлаоладиган ўзига хос макон деб биладилар.

Мосли ўзининг Жанубий Африка Республикасига қилган сафарларидан бирида ўзининг Жанубий Африкадаги дўстларидан инглиз фашистлари «партия»си фонди учун деб мўмай садақа — 100 минг фунт стерлинг пул ундирди. Мосли бу гал ҳам Африка жанубидаги ўз ҳамтовоқларидан молиявий ва бошқа ёрдам олиш тамаида йўл олганлиги кўриниб турибди. Мосли Жанубий Африка Республикасига гўё «Таймс» газетасининг мухбири сифатида боряпти. Бу инглиз фашисти сафарининг асл мақсадини ниқоблаб кўрсатувчи бир найрангдир, холос.

А. АНТОНОВСКИЙ, (АПН).

ОБ-ҲАВО

Бугун кундузи Қорақалпоғистон АССР ва Сурхондарё областида ҳаво ўзгариб туради, ёғингарчилик бўлмайди. Республиканинг қолган областларида ҳаво ўзгариб туради, айрим жойларда қор ёғади. Республиканинг шимолий районларида 5-10, қолган жойларда 2-7 даража совуқ бўлади.

Тошкентда ҳаво ўзгариб туради, қор ёғади. Кундузи 3-5, кечаси 9-11 даража совуқ бўлади.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Ўзбек халқ куйлари, 9.30 — Музикали танаффус, 10.10 — Эстрада куйлари (русча), 10.30 — Қўшиқлар, 11.15 — «Ажойиб кишилар ҳаётидан», 11.30 — З. Султонов куйлайди, 12.45 — «Замондошларимиз» (русча), 13.30 — «Дўстлик хороводи» (концерт, русча), 15.15 — Ж. Жабборов. «Гулшан» (радиоинсценировка), 16.10 — «Композитор М. П. Мусоргский» (суҳбатли концерт), 16.50 — «Правда» газетасининг обзори, 18.00 — «Ҳар бир совхоз рентабеллик асосида ишласин» (русча), 18.10 — Симфоник рақслар, 18.40 — Спорт, 19.20 — Ўзбек операларидан парчалар, 20.00 — «Ёшлик» програмаси, 20.30 — Ёшлик қўшиқлари, 21.00 — Халқаро мавзуларда суҳбат, 21.10 — Концерт (қишлоқ меҳнаткашлари учун), 22.20 — Танбур тароналари, 22.40 — А. Қодирий. «Жинлар базми» ҳикояси, 23.15 — Талабларга мувофиқ концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — Кўрсатишлар програмаси.

Рус тилида: 18.00 — Қуёш қаерда ухлайди (Эртак), 18.10 — Теляянгиликлар, 18.25 — Сайловдан — сайловгача, 18.45 — Совет киноси усталари. Т. Самойлова, 20.05 — Кўрсатишлар програмаси.

Ўзбек тилида: 20.10 — Теляянгиликлар, 20.25 — Ўн минут музика, 20.35 — Пропагандист (Телепрограмма), 21.10 — Ватан солдатлари (Иккинчи серия), 22.10 — Қардош республикалар композиторлари. Я. Сабзанов.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.55 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 дан — Олмаота кўрсатади.

20.00 дан — Фрунзе кўрсатади.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 19/II да Тўй кунида, 20/II да Травиата.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 18/II да Бўрон қуши.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 17/II да Икки билагузук, 19/II да Фарғона тонг отгунча, 20/II да Кимга тўй, кимга аза.

КИНО

18, 19 ФЕВРАЛДА

Катта маневрлар — «ЧАЙКА», «ВОСТОК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Разведкачилар — «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Мариса ва Наполеон (эрталаб соат 11, кундуз 1, 3 ва кеч 9 да), Ака-ука Карамазовлар (кеч соат 6-15 минутда) — САНЪАТ САРОЙИ.

ҚОЗОҒИСТОН ССР СЕМИПАЛАТИНСК ШАҲРИНИНГ МАҲАЛЛИЙ БОЗОРЛАР БОШҚАРМАСИ

колхозчиларни ва бошқа гражданларни ўзларига қарашли ортиқча қишлоқ хўжалик хомашёлари билан колхоз савдосида қатнашишга

ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Бошқарма қиш шароитида мева ва сабзавотларни сақлаш учун мослаштирилган биноларга эга.

КОЛХОЗ САВДОСИГА МАРҲАМАТ ҚИЛИНГ!

«СОЮЗТЕЛЕФОНСТРОЙ» ТРЕСТИНИНГ ТОШКЕНТ ҚУРИЛИШ-МОНТАЖ БОШҚАРМАСИГА

Тошкент шаҳрида ва Урта Осиё шаҳарларида ишлаш учун алоқа монтёрлари

Тошкент шаҳрида ишлаш учун

ҳисоб-китоб бўлими бухгалтери, гараж бошлиғи, К-61 ва К-46 автокран машинистлари, юк автомашиналари шофёрлари, алоқа монтёри касбига ўргатиш учун ишчилар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Энгельс кўчаси, 97-уй (2-трамвай, 9, 11-автобусларнинг «Геологоразведка» бекати).

Гараж адреси: Куйбишев шоссеси, 15-уй.

Тошкентдаги 1-поликлиника коллективи поликлиника врачи Марҳамат Шароповага онаси

Тўтихон ШАРОПОВАнинг

бевақт вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — В36543. Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283, Партия турмуши — В33469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — В31216, Халқаро ҳаёт — В37604, Коммунистик тарбия — В31455, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258, Қишлоқ хўжалиги — В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451, Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553, Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура — В37162, Эълонлар — В38142, Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258, ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон — 48—85, Бухоро 31—41, Қарши 22—82, Наманган 21—88, Нукус 42—72, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

№ Б. — 41. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 02665.